

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN
YAŞAM BECERİLERİ İLE EĞİTSEL DEĞERLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

TÜLAY TOPDAŞ

DENİZLİ 2024

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN
YAŞAM BECERİLERİ İLE EĞİTSEL DEĞERLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

TÜLAY TOPDAŞ

Danışman

Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Tülay TOPDAŞ tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri İle Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun .../.../2024 tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; Proje içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Tülay TOPDAŞ

TEŞEKKÜR

Engin tecrübeleri ve değerli bilgileriyle derslerde bizi aydınlatan ve gelişimime katkı sağlayan başta sayın Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN hocama, Prof. Dr. Kazım ÇELİK ve Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU hocalarıma,

Dönem projesi çalışmamın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım sayın hocam Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN hocama,

Canım arkadaşım Meryem ÖZTÜRK'e

Pamukkale Anaokulu ailesine,

Benim her zaman yanımda olan ve zor zamanlarımda tek destekçim olan biricik eşim Polat TOPDAŞ'a, kızım Elif TOPDAŞ ve oğlum Hasan Soykan TOPDAŞ'a ve yüksek lisans eğitimim sırasında anlayışlı ve sabırlı davranan sevgili kayın validem Elife TOPDAŞ ve kayınbabam Hasan TOPDAŞ'a

Canım annem Neslihan ÖZER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tülay TOPDAŞ

ÖZET

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri İle Eğitsel Değerler

Arasındaki İlişki

TOPDAŞ, Tülay

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

Aralık 2024, 83 sayfa

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerler düzeyleri ve bunlar arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırmanın modeli, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelidir. Araştırmanın örneklemini, Denizli İli, Pamukkale ve Merkezefendi İlçelerinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilkokulların anasınıfında ve bağımsız anaokullarında görev yapan 233 okul öncesi öğretmenlerden oluşmaktadır. Toplanan verilerin güvenilirliği yüksek ölçülmüş ve normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Tukey testi, basit ve kısmi korelasyon analiz sonuçları kullanılmıştır.

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri özelliklerinin “Tamamen katılıyorum” ve eğitsel değerler özellikleri “Tamamen katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Yaşam becerilerinin alt boyutlarındaki en düşük düzeyde duygularla ve stresle başa çıkma becerileri boyutunda, en yüksek düzeyde ise iletişim kişilerarası ilişki becerileri boyutunda yer aldıkları bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ve eğitsel değerlerinde cinsiyet, mezun olduğu bölüm ve çalıştığı kurum değişkininde anlamlı bir farklılık görülmemişken, yaş ve kıdem değişkeni açısından anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Eğitsel değerlerin yaşam becerileri üzerinde pozitif yönde etkisi olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yaşam becerileri, eğitsel değerler, okul öncesi öğretmeni.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

PROJE ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ETİK BEYANNAMESİ.....	v
ÖZET.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLO LİSTESİ.....	xi
SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.1.2. Alt Problemler.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Beceri Eğitimi.....	6
2.1.1. Yaşam Becerileri.....	7
2.1.2. Yaşam Becerilerinin Temel Alanları.....	8
2.1.2.1. Karar Verme Becerisi.....	8
2.1.2.2. Problem Çözme Becerisi.....	9
2.1.2.3. Yaratıcı Düşünme Becerisi.....	10
2.1.2.4. Eleştirel Düşünme Becerisi.....	11
2.1.2.5. İletişim Becerisi.....	11
2.1.2.6. Öz Farkındalık Becerisi.....	12
2.1.2.7. Empati Kurma Becerisi.....	13
2.1.2.8. Stresle Başa Çıkma Becerisi.....	14
2.1.2.9. Duygularla Başa Çıkma Becerisi.....	15
2.1.3. Yaşam Becerileri ve Öğretmen.....	16
2.2. Değer Kavramı.....	17
2.2.1. Değerin Önemi ve Özellikleri.....	18
2.2.2. Değerlerin Sınıflandırılması.....	20
2.2.2.1. Sprange’ın Değer Sınıflaması.....	20
2.2.2.2. Rokeach’ın Değerler Sınıflaması	20
2.2.2.3. Schwartz’ın Değerler Sınıflaması.....	21
2.2.3. Değerler Eğitimi.....	21
2.2.3.1. Değerler Eğitiminde Okul.....	22
2.2.3.2. Değerler Eğitiminde Öğretmen.....	22
2.3. İlgili Araştırmalar.....	24
2.3.1. Yaşam Becerileri İle İlgili Araştırmalar.....	24
2.3.2.1. Yaşam Becerileri İle İlgili Yurtiçinde Yapılmış Araştırmalar.....	24
2.3.2.2. Yaşam Becerileri İle İlgili Yurtdışında Yapılmış Araştırmalar.....	25

2.3.2.Eğitsel Değerlerle İlgili Araştırmalar.....	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	27
3.1. Araştırmanın Modeli.....	27
3.2. Evren ve Örneklem	27
3.3. Veri Toplama Aracı	28
3.4. Verilerin Toplanması.....	30
3.5. Verilerin Analizi.....	31
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR VE YORUMLAR.....	33
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular.....	33
4.1.1. Yaşam Becerilerine Ait Bulgular.....	33
4.1.2. Eğitsel Değerlere Ait Bulgular.....	41
4.1.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği İle Eğitsel Değerler Ölçeği Arasındaki İlişkilere Ait Bulgular.....	49
BEŞİNCİ BÖLÜM – TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	55
5.1. Tartışma ve Sonuç	55
5.2. Öneriler.....	60
KAYNAKÇA	61
EKLER	64
ÖZGEÇMİŞ.....	72

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri.....	27
Tablo 3.2. Yaşam Becerileri Ölçeği Güvenirlilik Katsayıları.....	29
Tablo 3.3. Eğitsel Değerler Ölçeği Güvenirlilik Katsayıları.....	30
Tablo 3.4. Verilerin Basıklık ve Çarpıklık Analiz Sonuçları.....	31
Tablo 4.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Betimsel Veriler.....	33
Tablo 4.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin YBÖ Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	34
Tablo 4.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği Puanları Göre Cinsiyetleri Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	36
Tablo 4.4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	37
Tablo 4.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	38
Tablo 4.6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği Puanlarının Mezun Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Test Sonuçları.....	40
Tablo 4.7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği Puanlarının Çalıştığı Kurum Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	41
Tablo 4.8. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerlere Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Betimsel Veriler.....	42
Tablo 4.9. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçeğine Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	42
Tablo 4.10. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı İçin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	44
Tablo 4.11. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerlerine İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	45
Tablo 4.12. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerlerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.13. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçeği Puanlarının Mezun Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	47
Tablo 4.14. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçeği Puanlarının Çalıştığı Kurum Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	48
Tablo 4.15. Okul Öncesi Öğretmenlerinin YBÖ ile EDÖ İlişisini Belirlemeye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi.....	49
Tablo 4.16. Yaşam Becerileri Ölçeği İle Eğitsel Değerler Ölçeği Arasındaki İlişkide, Hangisinin Yordayan Olduğunu Tespit Etmeye Yönelik Olarak Yapılmış Olan Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	50
Tablo 4.17. Cinsiyet Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki.....	51
Tablo 4.18. Yaş Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki.....	51
Tablo 4.19. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kıdem Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki.....	52

Tablo 4.20. <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Bölüm Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki.....</i>	53
Tablo 4.21. <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalıştığı Kurum Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki.....</i>	53

SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ

- YBÖ:** Yaşam Becerileri Ölçeği
EDÖ: Eğitsel Değerler Ölçeği
MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
WHO: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
TDK: Türk Dil Kurumu
ANOVA: Analysis of Variance (Varyans Analizi)
f: Frekans
X: Aritmetik Ortalama
n: Katılımcı Sayısı
S.s: Standart Sapma
Sd: Standart Hata
%: Yüzde
r: Korelasyon Katsayısı
t: Bağımsız Örneklem T-Testi
p: Probability (Olasılık)
β: Beta Değer

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Son yüzyılda dünya genelinde bilimsel ve teknolojik alanlarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Teknolojik, bilimsel, sağlık, uzay, akademik, savaş ve endüstri sektörlerinde yapılan çalışmalar, modern toplumların gelişmiş bir düzeye ulaştığını göstermektedir. Ancak, bu gelişmelerin beraberinde bazı sorunlar ortaya çıkmıştır (Yiğittir, 2010). Eğitim sistemi, bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ebeveynlerin beklentileriyle uyumlu bir şekilde çalışarak, genç neslin sağlıklı bir şekilde gelişmesine ve topluma olumlu katkıda bulunmasına katkıda bulunur (Dewey, 2008). Okullar, bireylere sadece belli bir alanda uzmanlaşma fırsatı sunmakla kalmaz, aynı zamanda genel bir eğitimle öğrenmelerini sağlar. Ebeveynler, çocuklarının gelişimini şekillendirme konusundaki isteklerini belirledikleri alanlarda, toplumun da aynı özellikleri benimsemesini beklerler. Bu durum, çocukların bireysel gelişimleri ile toplumun genel beklentileri arasında bir denge oluşturmaya yönelik bir çaba göstermeyi içerir. Eğitim sistemi, bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ebeveynlerin beklentileriyle uyumlu bir şekilde çalışarak, genç neslin sağlıklı bir şekilde gelişmesine ve topluma olumlu katkıda bulunmasına katkıda bulunur (Akbaş, 2007). Bireyler, eğitim ve öğretim sürecinde sadece bilişsel anlamda öğrenme gerçekleştirmezler. İnsanlara yardım etme, düşüncelere saygı duyma, hoşgörü gibi duyuşsal davranışlar kazandırılması amaçlanır.

WHO'nun (Dünya Sağlık Örgütü) tanımına göre, yaşam becerileri, bireylerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları sorunları etkili bir şekilde çözebilmek için gerekli olan davranışları ifade eder. Bu bağlamda, beceriler sadece bilgiyi değil, aynı zamanda davranışları, tutumları ve değerleri de içerir. Geçmişte, bireylerin hayatlarını rahatça sürdürmek ve problemlerin üstesinden gelmek öncelikli bir konu olmaktan uzaktı. Ancak günümüzde, insanların önceliği haline gelmiştir. Yaşam becerileri, bireylerin günlük yaşamları içerisinde karşılaştıkları sorunları çözmek için kullanmaktadır (WHO, 2004). Olumlu davranışların kalıcılığı, bireyin yaşam becerilerini ne kadar derinlemesine öğrendiği ile ilişkilidir. Bu, becerilerin sadece yüzeysel değil, aynı zamanda derinlemesine öğrenilmesinin önemini vurgular. Sonuç olarak, yaşam becerileri, bireylerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma yeteneklerini geliştiren ve olumlu davranışları teşvik eden önemli bir kavramdır. Yaşam becerileri, bireylerin olumlu davranışları sergilemelerini sağlayan bilgi, davranış, tutum ve değerlerle ilgili kapsamlı bir yapı oluşturur. Bu, bireylerin hayatları boyunca karşılaştıkları çeşitli durumlarla başa çıkma

yeteneklerini etkilemektedir. Kar (2011) ise hayat boyu insanların sürekli mutlu olmayacaklarını, yaşamın içinde savaşlar ve mücadelelerin olduğunu belirtir ve yaşam becerilerine sahip bireylerin sorunların üstesinden geldiğini vurgular. Ayrıca, yaşamın niteliğini artırmak için yaşam becerilerine sahip olmanın önemine dikkat çeker. Bu nedenle, yaşam becerileri öğretim programlarının önemi giderek artmaktadır. Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişki incelenmiş ve açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, problem ifadesi, alt problemler, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar ele alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Alan incelendiğinde, eğitsel değerlerin ve yaşam becerilerinin birbirini tamamlayan bir nitelik taşıdığı gözlemlenir. Öğretmenler, değerleri aktarırken belirlenen programa uygun hareket etmeli ve bu değerlere sahip olmalıdır. Bu nedenle öğretmenlerin, aynı zamanda yaşam becerilerine de hakim olmaları önemlidir. Bu bağlamda öğretmenlerin, sahip oldukları değerlerin ve yaşam becerilerinin, öğrencilere doğru bir şekilde aktarılmasında kilit bir rol oynadığı genel olarak bilinir. Bu durum, öğretmenlerin, öğrencilere sadece akademik bilgi değil, aynı zamanda değerler ve yaşam becerileri konusunda da rehberlik etme sorumluluğunu içerir. Öğretmenlerin sahip oldukları değerler, öğrencilere örnek teşkil ederek onların değerlerini şekillendirebilir. Bu da, öğrencilerin etik değerlerle donanmış bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olmaktadır. Sonuç olarak, öğretmenlerin sahip oldukları değerler ve yaşam becerileri, öğrencilere doğru bir rehberlik sağlamalarına yardımcı olarak, genç neslin daha bilinçli, etik değerlere sahip ve yaşam becerileri gelişmiş bireyler olarak yetişmesine katkıda bulunur.

Bu öğelerin sistem içinde görevlerini etkili bir şekilde yerine getirdiği durumlarda başarı artış gösterir. Öğretmenler, eğitim programlarını uygularken belirlenen hedefleri öğrencilere kazandırmaya çabalar. Öğretmenlerin olumsuz duygularını öğrencilere yansıttıklarında, öğrencilere bu etkiyi hissettirirler. Bireyler, diğer insanlara karşı davranış sergilerken, kendisinde var olan değeri ve kişiliklerini ifade ederler. MEB 2552 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde "Öğrencilerde Olması Hedeflenen Davranışlar" başlığı altında yer alan değer eğitimi hakkında uygulanacak etkinliklerin genel kapsam ve niteliğini özetleyerek belirtmiştir. Bu tebliğde, öğrencilerden beklenen davranışlar şu genel başlıklar altında özetlenmiştir: Temel değerlere saygı, sosyal sorumluluk ve işbirliği, hoşgörü ve farklılıklara saygı, demokratik vatandaşlık, çevre bilinci, kişisel ve sosyal gelişim. Bu özetleme, Millî

Eğitim Bakanlığı'nın değerler eğitimi çerçevesinde öğrencilerden beklediği temel davranışları belirleyerek, eğitim sistemine yön verme amacını taşır.

"İnsanları birbirine bağlayan, gelişmeyi, mutluluğu ve huzuru sağlayan ahlaki, insani, sosyal, manevi değerlerimiz, sosyal yaşamın temelini oluşturur ve risklerden korunmamıza katkıda bulunur. Bu değerlerin, toplumun her bireyine ulaştırılmasında en etkili araç ise eğitimidir. Değerlerin öğrencilere aktarılması, aynı zamanda değerler eğitimi oluşturur." (MEB, 2013).

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen değerler şunlardır: sevgi, sorumluluk, saygı, hoşgörü-duyarlılık, öz güven, empati, adil olma, cesaret, liderlik, nazik olmak, dostluk, yardımlaşma, dayanışma, temizlik, doğruluk, dürüstlük, aile birliğine önem verme, bağımsız ve özgür düşünebilme, iyimserlik, estetik duyguların geliştirilmesi, misafirperverlik, vatanseverlik, iyilik yapmak, çalışkanlık, paylaşımcı olmak, şefkat-merhamet, selamlaşma, alçakgönüllülük, kültürel mirasa sahip çıkma, fedakârlık (MEB, 2013).

Değerler, bireylerin hayatta karşılaştıkları ilk deneyimlerle şekillenen temel unsurlardır. Ancak, zaman içinde yaşanan olaylar değerlerin değişmesine neden olabilir. Değerlerin yapısı genellikle sabittir ve bu yapı, kişilere olayları algılamak, değerlendirmek ve tanımlamak için bir ölçüt sağlar. Değerler, bireylerin yönlerini belirlerken, olaylara tepkilerini düzenler ve amaçlarını belirlemelerine rehberlik eder. Toplumun genelinde kabul gören, beğenilen, doğru bulunan ve bireyler tarafından benimsenen özellikler değerleri oluşturur. Bu nedenle, bireyler arasındaki farklılıklar genellikle değerlere dayandırılabilir.

1.1.1 Problem Cümlesi

Araştırmada, temel soru "Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ve eğitsel değerlere sahip olma düzeylerini belirlemek ve bu iki faktör arasında ilişki var mıdır?" sorusu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.1.2 Alt Problemler

Bu çerçevede aşağıdaki alt problemler ele alınmıştır.

1. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerine sahip olma düzeyleri nedir?
 - a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Kıdem, d) Mezun olduğu bölüm, e) Çalıştığı kurum
2. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlere sahip olma düzeyleri nedir?
 - a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Kıdem, d) Mezun olduğu bölüm, e) Çalıştığı kurum

3. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?

4. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkide yordayan faktör hangisidir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; 2023-2024 eğitim öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde resmi okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? Eğer varsa, bu ilişki cinsiyet, yaş, kıdem yılı, mezun olduğu bölüm ve çalıştığı kurum gibi değişkenler açısından incelenip, hangi değişkenin yordayıcı (etkileyici) olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yaşam becerileriyle ilgili geçerliliği olan önemli bir tanım, WHO (1997) tarafından yapılmıştır ve buna göre yaşam becerileri, " bireyin yaşamındaki çeşitli alanlarda karşılaştığı pratik sorunlar, günlük aktiviteler ve meydan okumaları " olarak tanımlanmıştır (Sreekumar, 2016). Bu, bireyin çevresine uyum sağlama, değişen koşullara adapte olma ve etkili çözümler üretme yeteneği anlamına gelir. Bireylerde pozitif bir yaklaşım sergileme, çözüm odaklı düşünme, empati gösterme gibi davranışlar ortaya koymasına yardımcı olur.

Toplum, bireylere içselleştirdikleri bilgileri eğitim ortamları aracılığıyla aktararak onların geleceklelerini şekillendirmelerine katkı sağlar. Ebeveynlerin çocuklarının sahip olmalarını istediği özellikleri toplum, tüm çocuklara kazandırmayı hedefler. Okul, farklı anlayışların birleştiği bir çatıdır (Dewey, 2008). Öğrenciler, okullarda sadece bilimsel bilgilerin ötesinde doğaya duyarlı , hoşgörülü ve fedakar olunma gibi duyuşsal kazanımlar oluştururlar. Okullar, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerine odaklanarak, empati, işbirliği, duygusal zekâ gibi becerileri geliştirmeye yardımcı olur. Bu, öğrencilerin hem bireysel hem de grup içinde sağlıklı ilişkiler kurmalarına olanak tanır (Akbaş, 2007).

Öğrencilerin yaşamlarını devam ettirebilmeleri için gerekli bilgi ve yeteneklerini edinebilmeleri, eğitim kurumlarından ve dış ortamlardan kazandıkları birikime dayanır. Bu nedenle, bu birikimleri çocuklara aktarılabilmesi için öğretmenin iyi bir bilgiyle donanmış olmaları gereklidir. Temel eğitim kademesinde, öğrencilere yaşam becerilerini kazandırmanın öğretimden daha çok eğitime dayalı olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, öğreticilerin sahip oldukları yaşam becerileri bu kazanımların başarılı bir şekilde öğrencilere

aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda, öğretmenlerin yaşam becerilerine sahip olmaları, eğitsel değerlerin kazanılmasıyla da yakından ilişkilidir. Eğitim sürecine adapte olamamış bir öğretmen, gereken bilgi ve becerileri öğrenenlere geçirmekte yetersiz kalabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkinin araştırılması, bu süreçte ortaya çıkabilecek yönlendirici sonuçları açığa çıkarma potansiyeli nedeniyle büyük bir önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerin ölçme araçlarındaki sorulara samimi ve hakikatlı bir şekilde cevapladıkları kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2023-2024 eğitim öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde resmi okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.
- Araştırmaya Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçesinde resmi okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenler dâhil edilmiştir.
- Veri toplama aracı olarak “Yaşam Becerileri” Ölçeği ile “Eğitsel Değerler Ölçeği” kullanılmıştır.
- Araştırma, konu ile ilgili literatür taraması ve öğretmenlerin ölçme aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okul Öncesi Öğretmeni: 3 ila 6 yaş arasındaki çocuklara eğitim veren bir öğretmendir.

Yaşam Becerileri: Bir bireyin günlük yaşamda karşılaştığı çeşitli durumlarla başa çıkabilme yeteneğini ifade eder.

Değer: Bir şeyin değerini belirlemeye yönelik soyut bir ölçüt, bir nesnenin taşıdığı anlam, kıymet; bir varlığın psikolojik, toplumsal, ahlaki ya da estetik açıdan sahip olduğu düşünülen yüksek ya da faydalı nitelik olarak tanımlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bağlamda, "Yaşam Becerileri" ve "Eğitsel Değerler" konuları ile ilgili yapılan çalışmalardan bazılarında bu metinde değinilmiştir.

2.1. Beceri Eğitimi

Beceri eğitimi, bireylere belirli bir alanda yetenek kazanmalarını veya mevcut becerilerini geliştirmelerini sağlayan sistematik bir öğrenme sürecini ifade eder. Bu süreç, genellikle teorik bilgi, pratik uygulama, deneyim kazanma ve geri bildirim olarak bireyin belirli bir beceride uzmanlık kazanmasına odaklanır.

Beceri eğitimi, çeşitli alanlarda gerçekleştirilebilir, örneğin:

1. *Mesleki Beceriler:* İş yerlerindeki görevleri yerine getirmek için gereken pratik yetenekleri kapsar. Örneğin, bir yazılım geliştirici olarak kodlama becerisi, bir marangoz olarak ahşap işleme becerisi vb.
2. *Sanatsal ve El Sanatları Becerileri:* Resim, müzik, dans, el işleri gibi sanatsal ve yaratıcı alanlarda beceri geliştirmeyi içerir.
3. *Spor ve Fiziksel Aktiviteler:* Sporcuların belirli sportlardaki becerilerini geliştirmelerini sağlayan eğitimi içerir.
4. *Teknolojik Beceriler:* Bilgisayar programlama, dijital tasarım, yazılım kullanımı gibi teknoloji odaklı yetenekleri kapsar.
5. *Yabancı Dil Becerileri:* Bir dilde konuşma, yazma, dinleme ve anlama becerilerini geliştirmeyi içerir.

Beceriler genellikle teorik bilgiyle desteklenir, ancak beceri eğitimi genellikle uygulamaya dayalıdır. Bu süreç, bireyin öğrenme sürecini takip etmesini, pratiğe dayalı deneyimler kazanmasını, geribildirim almasını ve sürekli olarak kendini geliştirmesini içerir. Beceri eğitimi, bireylerin kişisel ve profesyonel gelişimlerini destekleyerek, yaşamları boyunca öğrenmeye devam etmelerine olanak tanır.

Bireyler, doğdukları günden itibaren yaşamlarını sürdürebilmek için çeşitli beceriler kazanmakta ve bu becerileri geliştirmektedirler. Beceri, belirli bir görevi başarma veya belirli bir faaliyeti yerine getirme kapasitesi olabilir; aynı zamanda basit düzeydeki davranışların birleşmesiyle oluşan karmaşık yapıya sahip davranışlar şeklinde de karşımıza çıkabilir. Beceriler genellikle pratik, deneyim ve eğitimle geliştirilebilir. İnsanlar geniş bir yelpazede becerilere sahip olabilirler, bu beceriler genel olarak kişisel, mesleki veya

akademik alanlarda olabilir. Örnek olarak, dil becerisi, müzikal beceri, spor becerisi, problem çözme becerisi gibi birçok farklı beceri türü bulunmaktadır .

2.1.1. Yaşam Becerileri

Yaşam becerileri, bireyin günlük yaşamında başarılı ve bağımsız bir şekilde fonksiyon göstermesini sağlayan genel beceri setini ifade eder. Bu beceriler, kişinin sosyal, duygusal, pratik ve bilişsel açıdan iyi bir yaşam sürmesine yardımcı olur. Yaşam becerileri genellikle eğitim, deneyim ve kişisel gelişimle birlikte geliştirilir. İşte yaşam becerileri örnekleri:

1. *Temel Öz Bakım Becerileri:* Yemek yapma, giyinme, banyo alma, tuvalet kullanma gibi günlük yaşamda kişisel bakımı sağlama becerileri.
2. *Ev Yönetimi:* Temizlik, düzen, alışveriş, ev işleri gibi ev yönetimi becerileri.
3. *Finansal Yeterlilik:* Para yönetimi, bütçe yapma, tasarruf etme, harcama alışkanlıklarını kontrol etme becerileri.
4. *İletişim Becerileri:* Etkili iletişim, empati, problem çözme, müzakere yetenekleri gibi sosyal beceriler.
5. *Zaman Yönetimi:* Zamanı etkili bir şekilde planlama, önceliklendirme ve organizasyon becerileri.
6. *Problem Çözme Yetenekleri:* Karşılaşılan sorunları analiz etme, çözüm önerileri geliştirme ve uygulama yetenekleri.
7. *İşbirliği ve Ekip Çalışması:* Diğer insanlarla uyum içinde çalışma, işbirliği yapma ve grup içinde etkili iletişim kurma becerileri.
8. *Stres Yönetimi:* Zorluklarla başa çıkma, stresle baş etme ve duygusal dengeyi koruma yetenekleri.
9. *Öğrenmeye Açıklık:* Yeni bilgileri öğrenme isteği, sürekli gelişime açıklık ve öğrenmeye odaklanma yetenekleri.

Bu beceriler, bireyin bağımsızlık, sosyal uyum, iş yaşamında başarı ve genel yaşam kalitesi gibi pek çok açıdan önemlidir. Yaşam becerileri, bireyin günlük yaşam zorluklarıyla başa çıkabilmesi ve yaşamın farklı alanlarında etkin bir şekilde faaliyet göstermesi için kritik bir rol oynar.

Nisan 1998'de İsviçre'de düzenlenen kurumlar arası toplantıda, katılanlar arasında yaşam becerilerini tanımlamak, davranışlardan yaşam becerisi olanları belirlemek ve olmayan davranışları ayırt etmek amacıyla bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma

sonucunda ortaya çıkan çarpıcı kelimeler şunlardır (WHO, 1999): " İletişim, işbirliği, sorun çözme, karar verme, zaman yönetimi, empati, strest yönetimi, finansal okuryazarlık, etkili iletişim, öz bakım " dır.

UNICEF, yaşam becerilerini, iletişimle oluşan davranış değişimini veya gelişimini ifade eden bir takım beceri alanları olarak tanımlamıştır (United Nations, 2003). Yaşam becerileri, bireyin genel olarak toplum içinde başarılı ve mutlu bir yaşam sürmesine katkıda bulunur. Bu beceriler, eğitim, deneyim ve öğrenme süreçleriyle geliştirilebilir.

2.1.1 Yaşam Becerileri Temel Alanları

WHO, bireylerde bulunması gereken yaşam becerilerini çeşitli alanlarda belirlemiştir. Belirlenen bu becerilerin bazıları özel durumlara aitken, bazıları geneldir. Beceriler, bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları çeşitli zorlukları aşmalarına yardımcı olur ve genellikle geniş bir yelpazede pratik yetenekleri kapsar (Gulhane, 2014). WHO (1997), yaşam becerilerini 5 sınıfta toplamıştır.

2.1.1.1. Karar Verme Becerisi

Bireylerin belirli bir durumda, problemle karşılaştığında veya bir seçenek arasında seçim yapma sürecinde gösterdiği yetenektir. Bu beceri, çeşitli bilgi ve faktörleri değerlendirme, alternatifleri karşılaştırma, sonuçları düşünme ve nihayetinde bir seçim yapma yeteneğini içerir.

Karar verme becerisi genellikle şu temel unsurları içerir:

1. *Bilgi Toplama ve Değerlendirme:* Karar verme süreci, öncelikle ilgili bilgileri toplama ve değerlendirme ile başlar. Bu, durumu anlama ve sorunun niteliğini belirleme sürecini içerir.
2. *Alternatiflerin Tanımlanması:* Sorunun anlaşılmasının ardından, farklı çözüm ve seçenekleri belirlemek önemlidir. Bu adım, çeşitli alternatiflerin tanımlanmasını içerir.
3. *Alternatiflerin Değerlendirilmesi:* Tanımlanan alternatiflerin avantajları, dezavantajları, riskleri ve fırsatları değerlendirilir. Bu adım, her bir seçeneğin potansiyel sonuçlarını anlama sürecini içerir.
4. *Sonuçların Tahmini:* Her bir alternatifin potansiyel sonuçları ve etkileri değerlendirilir. Bu adım, her seçeneğin olası sonuçları üzerinde düşünmeyi içerir.
5. *Karar Alma:* Değerlendirme sürecinin ardından, birey en uygun alternatifi seçer ve

bir karar alır. Bu, bilgi ve değerlendirme süreçlerine dayanarak yapılır.

6. *Uygulama ve İzleme:* Alınan kararın uygulanması ve sonuçlarının izlenmesi süreci. Bu adım, alınan kararın etkinliğini değerlendirme ve gerekirse düzeltmeler yapma yeteneğini içerir.

Karar verme becerisi, bireyin iş, eğitim, kişisel ilişkiler ve diğer yaşam alanlarında başarılı olmasını sağlar. Bu beceri, eleştirel düşünme, problem çözme yeteneği, risk değerlendirmesi ve hedeflere yönelik yönlendirilmiş bir yaklaşım gerektirir. Başarılı karar verme becerisi, genellikle deneyim, öğrenme ve zaman içinde gelişen bir yetenektir.

2.1.2.2. Problem Çözme Becerisi

Bireylerin karşılaştıkları sorunları etkili bir şekilde tanımlama, analiz etme ve çözme yeteneğini ifade eder. Bu beceri, bireyin mantıklı düşünme, eleştirel değerlendirme, yaratıcı düşünme ve karar verme yeteneklerini içerir. Bu beceri, kişisel, profesyonel ve akademik başarı için kritik bir öneme sahiptir.

Problem çözme becerilerini tanımlayan bazı temel unsurlar şunlardır:

1. *Sorunu Tanımlama:* Problem çözme süreci, sorunun net bir şekilde tanımlanması ile başlar. Sorunun özünü anlamak, çözüm sürecinin temelidir.
2. *Bilgi Toplama:* Sorunu çözmek için gerekli olan bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesi. Bu adım, problemle ilgili temel faktörleri anlama sürecini içerir.
3. *Alternatif Çözümler Üretme:* Sorunu çözmek için farklı yaklaşımlar ve alternatif çözümler geliştirme. Yaratıcılık, bu aşamada önemli bir faktördür.
4. *Çözümü Seçme:* Üretilen alternatifler arasından en uygun çözümü seçme. Bu, çeşitli faktörleri (maliyet, etkililik, sürdürülebilirlik, vb.) dikkate almayı içerir.
5. *Çözümü Uygulama:* Seçilen çözümü pratikte uygulama ve sorunu çözmeye yönelik adımları atmaya başlama.
6. *Sonuçları İzleme ve Değerlendirme:* Uygulanan çözümün etkilerini izleme ve değerlendirme. Bu adım, çözümün başarılı olup olmadığını belirleme ve gerekirse ayarlamalar yapma sürecini içerir.

Problem çözme becerisi, iş dünyasında, eğitimde, günlük yaşamda ve birçok başka bağlamda önemlidir. İyi bir problem çözücü, karmaşık durumları anlama yeteneğine sahiptir,

mantıklı düşünme becerilerini kullanabilir ve yaratıcı çözümler üretebilir. Bu beceri, bireyin zorluklarla başa çıkma ve başarıya ulaşma sürecinde temel bir rol oynar.

2.1.2.3. Yaratıcı Düşünme Becerisi

Bireyin olağan çerçevelerden sıyrılarak yeni, orijinal ve etkili çözümler üretme yeteneğini ifade eder. Bu beceri, rutin düşünme kalıplarını aşma, esnek düşünme, bağlantı kurma, risk alma ve özgün fikirler geliştirme yeteneğini içerir. Yaratıcı düşünme, sadece sanatsal veya kültürel alanlarda değil, aynı zamanda iş, eğitim, problem çözme ve günlük yaşamda da kritik bir öneme sahiptir.

Yaratıcı düşünme becerilerini tanımlayan bazı temel unsurlar şunlardır:

1. *Esnek Düşünme*: Alternatif bakış açılarına açık olma, olayları farklı perspektiflerden ele alma ve çeşitli düşünce tarzlarını bir araya getirme yeteneği.
2. *Bağlantı Kurma*: Farklı konseptleri veya fikirleri bir araya getirme ve bu bağlantılar aracılığıyla yeni perspektifler ve çözüm önerileri oluşturma yeteneği.
3. *Orijinal Fikir Üretme*: Alışılmışın dışında, özgün ve yenilikçi fikirler geliştirme kapasitesi.
4. *Risk Alma*: Yaratıcı düşünme, alışılmadık veya riskli fikirlere açık olmayı ve bu fikirleri deneme cesaretini içerir.
5. *Problem Çözme*: Karmaşık sorunlara yaratıcı ve etkili çözümler üretebilme yeteneği.
6. *Empati*: Diğer insanların bakış açılarını anlama, duygusal zeka ve başkalarının ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma yeteneği.
7. *Duygusal Esneklik*: Duygusal durumları anlama, yönetme ve yaratıcı süreçte olumlu bir ruh hali sürdürebilme yeteneği.
8. *Kendini İfade Etme*: Düşünceleri ve fikirleri etkili bir şekilde ifade etme ve iletişim kurma becerisi.

Yaratıcı düşünme becerisi, bir bireyin yenilikçi olma, zorlukları aşma ve değişen durumlara uyum sağlama yeteneğini artırır. Bu beceri, sadece belirli alanlarda değil, aynı zamanda iş dünyası, bilim, teknoloji ve diğer birçok sektörde de önemli bir rekabet avantajı sunar.

Yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini tanımsal olarak birbirinin yerine kullanılsa da, farklı anlamları vardır bunun nedeni kişinin davranış sonuçlarını farklılaştırırlar.

2.1.2.4. Eleştirel Düşünme Becerisi

Eleştirel düşünme, bireyin bilgiyi değerlendirme, analiz etme, mantıklı sonuçlara ulaşma ve düşünce süreçlerini etkili bir şekilde kullanma yeteneğini ifade eder. Bu beceri, sadece bilgiyi hatırlama veya öğrenme değil, aynı zamanda bilgiye eleştirel bir gözle bakma, doğru ve yanlış arasında ayırma, mantıklı bağlantılar kurma ve bilgiyi etkili bir biçimde uygulama yeteneğini içerir.

Eleştirel düşünme becerilerini tanımlayan bazı önemli unsurlar şunlardır:

1. *Soru Sorma Yeteneği*: Bilgiyi sorgulama ve derinlemesine anlama için kritik sorular sorabilme yeteneği.
2. *Mantıklı Çıkarım*: Bilgi ve kanıtları kullanarak mantıklı çıkarımlar yapabilme yeteneği.
3. *Bağlam İçinde Değerlendirme*: Bilgiyi bağlam içinde değerlendirme ve farklı bakış açılarına açık olma.
4. *Önyargılardan Arınma*: Önyargılardan kaçınma, objektif bir şekilde bilgiyi ele alma ve değerlendirme yeteneği.
5. *Analitik Düşünme*: Karmaşık sorunları parçalara ayırma ve her bir parçayı ayrıntılı bir şekilde analiz etme yeteneği.
6. *Eleştirel Okuma ve Yazma*: Yazılı metinleri eleştirel bir gözle okuma, yazarın argümanını değerlendirme ve eleştirel bir biçimde yazma yeteneği.
7. *Bilgiye Eleştirel Yaklaşım*: Bilgi kaynaklarını değerlendirme, güvenilirliği sorgulama ve bilgiye eleştirel bir bakış açısı getirme yeteneği.
8. *Problemleri Çözme Yeteneği*: Karşılaşılan problemleri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme ve etkili çözümler bulma yeteneği.

Eleştirel düşünme, bireyin karşılaştığı bilgileri sadece kabul etmeyip, bunları analiz ederek anlama ve değerlendirme becerisini içerir. Bu beceri, bir kişinin karar verme süreçlerini güçlendirir, problem çözme yeteneğini artırır ve genel olarak bilinçli, etkili bir düşünce sürecine katkıda bulunur.

2.1.2.5. İletişim Becerisi

İletişim becerisi, bireylerin etkili bir şekilde duygu, düşünce ve bilgi alışverişi yapabilmeleri için gerekli olan yetenek ve becerileri kapsar. Bu beceri, sözlü, yazılı veya görsel iletişim yoluyla doğru, açık, anlaşılır ve etkili bir şekilde iletişim kurma kapasitesini

içerir. İletişim becerisi, kişisel ve profesyonel yaşamda önemli bir rol oynar ve etkileşimde bulunulan kişilerle sağlıklı ilişkiler kurma yeteneğini güçlendirir.

İletişim becerisini tanımlayan bazı temel unsurlar şunlar olabilir:

1. *Açıklık ve Netlik*: Mesajın açık, anlaşılır ve belirgin bir şekilde iletilmesi.
2. *Empati*: Karşılıklı anlayış ve duyarlılık, karşıdaki kişinin perspektifini anlama yeteneği.
3. *Dinleme Becerisi*: Aktif dinleme, karşıdaki kişinin ifadelerini dikkatlice dinleme ve anlama yeteneği.
4. *Sözel İletişim*: Konuşma, dilbilgisi, tonlama ve vurgu gibi unsurları etkili bir şekilde kullanma.
5. *Yazılı İletişim*: Mesajları net ve etkili bir şekilde yazma, yazım kurallarına uygunluğu sağlama.
6. *Vücut Dili ve İfade Kullanımı*: Mimik, jest, duruş ve diğer vücut dilini etkili bir şekilde kullanma.
7. *İletişim Engellerini Aşma*: Dil bilmeme, kültürel farklılıklar, ön yargılar gibi iletişim engellerini anlama ve aşma yeteneği.
8. *Duygusal İfade*: Bireyin duygusal durumunu ifade etmek ve başkalarına iletmektir.
9. *Etkili Sorular Sorabilme*: İlgili ve derinlemesine sorular sorarak iletişimi zenginleştirme yeteneği.
10. *Geri Bildirim Alabilme ve Verme*: Eleştiriye açıklık, geri bildirimleri değerlendirme ve iletişimde sürekli gelişmeye odaklanma.

İletişim becerisi, kişisel ilişkilerden iş dünyasına kadar pek çok alanda başarıyı etkiler. Etkili bir iletişimci olmak, çatışmaları önlemek, işbirliği sağlamak, bilgi paylaşmak ve genel olarak bir topluluk içinde etkili bir şekilde yer almak için kritik bir öneme sahiptir.

2.1.2.6. Öz Farkındalık Becerisi

Öz farkındalık, bireyin kendi düşünce, duygu, davranış ve değerlerinin farkında olma yeteneğini ifade eder. Bu beceri, bireyin kendisini anlama, güçlü ve zayıf yönlerini tanıma, değerlerini ve inançlarını anlama sürecini içerir. Öz farkındalık, bireyin duygusal zekası, liderlik becerileri, kişisel gelişimi ve etkili iletişimi üzerinde olumlu bir etki bırakabilir.

Öz farkındalık becerilerini tanımlayan bazı temel unsurlar şunlar olabilir:

1. *Duygusal Farkındalık*: Kendi duygusal durumlarını tanıma, bu duyguların kökenini anlama ve etkili bir şekilde yönetme yeteneği.

2. *Değerlerin ve İnançların Bilincinde Olma*: Kişisel değerleri, inançları ve öncelikleri anlama ve bu değerlerin hayatındaki rolünü anlama yeteneği.
3. *Güçlü ve Zayıf Yönleri Tanıma*: Bireyin sahip olduğu güçlü yönlerin yanı sıra geliştirmesi gereken zayıf yönlerini bilme yeteneği.
4. *Kendi Davranışlarını Anlama*: Kendi davranışlarının nedenlerini ve sonuçlarını değerlendirme, bu davranışların başkaları üzerindeki etkilerini anlama.
5. *Kişisel Hedefler ve Motivasyon*: Kişisel hedeflerini tanıma, bu hedeflere ulaşma motivasyonunu anlama ve sürdürme yeteneği.
6. *Kişisel Değerlendirme ve Gelişim*: Sürekli bir şekilde kendini değerlendirme, gelişim alanlarını belirleme ve bu alanlarda çalışma yeteneği.
7. *İntrospeksiyon Yeteneği*: İçsel bir gözlemlenme yeteneği, düşüncelerini, hislerini ve motivasyonlarını anlama kapasitesi.
8. *Başkalarıyla İlişkilerde Kendi Rolünü Anlama*: İlişkilerde kendi davranışlarının ve tutumlarının diğer insanlar üzerindeki etkilerini değerlendirme yeteneği.

Öz farkındalık, bireyin kendi iç dünyasıyla daha derin bir bağ kurmasına, etkili bir liderlik sergilemesine, duygusal zeka geliştirmesine ve kişisel gelişimine katkıda bulunur. Bu beceri, bireyin kendi hayatında daha bilinçli, amaçlı ve tatmin edici kararlar almasına yardımcı olabilir.

Bir öğretmen kendi kapasitesinin farkına vardığı zaman öğrencilerine daha faydalı olabilir ve onların güçlü yada güçsüz yanlarını bilirse, neyi sevip neyi sevmediğini bildiği zaman öğrencilerini daha iyi yönlendirebilir.

2.1.2.7. Empati Kurma Becerisi

Empati, başkalarının duygularını anlama, onları anlamaya çalışma ve başkalarının bakış açısını içselleştirme yeteneğidir. Bu beceri, başkalarının hissettiği duyguları anlama, onların perspektifinden düşünme ve onları anlamaya çalışma kapasitesini içerir. Empati, kişisel ve sosyal ilişkilerde önemli bir rol oynar ve etkileşimde bulunan kişiler arasındaki bağları güçlendirir.

Empati kurma becerilerini tanımlayan bazı temel unsurlar şunlar olabilir:

1. *Duygusal Farkındalık*: Başkalarının duygusal durumlarını fark etme ve bu duyguları anlama yeteneği.
2. *Perspektif Alabilme*: Başkalarının bakış açısını anlama ve onların yerine kendini koyabilme yeteneği.

3. *Duygusal Sorumluluk*: Başkalarının hissettiği duygulara karşı sorumluluk hissetme ve bu duygulara karşı duyarlılık gösterme yeteneği.
4. *Empatik İfade*: Başkalarına duygusal destek sağlama, anlayış ve empati ifade etme yeteneği.
5. *Sessiz Dinleme*: Başkalarının ifadelerini dikkatlice dinleme ve sadece konuşana odaklanma yeteneği.
6. *Göz Teması ve Beden Dili*: Empati kurma sürecinde göz teması kurma ve beden dilini kullanarak karşıdaki kişinin hissettiklerini anlama yeteneği.
7. *Empati İfade Edici Dil*: Duyguları ifade etmek ve başkalarının hissettiği durumu doğru bir şekilde ifade etmek için etkili bir dil kullanabilme yeteneği.
8. *Kültürel ve Bağlamsal Anlayış*: Farklı kültürlerden gelen kişilere karşı empati gösterme ve farklı bağlamları anlama yeteneği.

Empati kurma becerisi, insan ilişkilerini güçlendirir, işbirliğini teşvik eder ve olumlu bir iletişim ortamı yaratır. Bu beceri, liderlik, müşteri ilişkileri, eğitim ve sağlık gibi birçok alanda önemlidir. Empatik olmak, insanlar arasında güvenin oluşmasına, çatışmaların çözülmesine ve daha sağlıklı topluluklar oluşturulmasına katkıda bulunur.

2.1.2.8. Stresle Başa Çıkma Becerisi

Bireyin yaşamındaki zorla yapılan durumlar, baskılar veya değişimlerle başa çıkma yeteneğini ifade eder. Bu beceri, stresli durumlarla etkili bir şekilde başa çıkabilme, duygusal dengeyi koruyabilme ve olumsuz etkileri en aza indirebilme kapasitesini içerir. Stresle başa çıkma becerileri, hem fiziksel hem de zihinsel sağlığı olumlu yönde etkileyerek genel yaşam kalitesini artırabilir.

Stresle başa çıkma becerilerini tanımlayan bazı temel unsurlar şunlar olabilir:

1. *Duygusal Farkındalık*: Stresli durumlar karşısında duygusal tepkileri tanıma ve anlama yeteneği.
2. *Problem Çözme Yeteneği*: Stres kaynaklarını belirleme ve bu sorunlara etkili çözümler bulma yeteneği.
3. *Esneklik*: Değişen durumlara uyum sağlama ve esnek davranabilme yeteneği.
4. *Zaman Yönetimi*: Görevleri önceliklendirme, zamanı etkili bir şekilde kullanma ve işleri organize etme yeteneği.
5. *Sosyal Destek*: Aile, arkadaşlar veya profesyonel destek arama ve bu destekleri kullanabilme yeteneği.

6. *Olumlu Düşünce*: Pozitif bir bakış açısını koruma, olumlu düşünme ve çözüme odaklanabilme yeteneği.
7. *Dinlenme ve Rahatlama*: Stresli durumları yönetmek için dinlenme, meditasyon, nefes egzersizleri gibi rahatlama tekniklerini kullanma yeteneği.
8. *Fiziksel Aktivite*: Düzenli egzersiz yapma, fiziksel aktivite ve spor ile stresin fiziksel etkilerini azaltabilme yeteneği.
9. *Sınır Koyma*: Kendi sınırlarını belirleme, gerektiğinde "hayır" deme yeteneği.
10. *Mizah Kullanma*: Stresle başa çıkmak için mizahı kullanabilme, durumları hafifletme yeteneği.

Stresle başa çıkma becerileri, kişinin dayanıklılığını artırır, duygusal zekasını güçlendirir ve yaşamındaki zorluklara daha etkili bir şekilde yanıt verebilme yeteneğini geliştirir. Bu beceriler, kişisel ve profesyonel yaşamda daha sağlıklı bir denge sağlama konusunda önemlidir.

2.1.2.9. Duygularla Başa Çıkma Becerisi

Duygularla başa çıkma becerisi, bireyin duygusal durumları anlama, bu duyguları yönetme ve sağlıklı bir şekilde ifade etme yeteneğini ifade eder. Bu beceri, olumlu ve olumsuz duyguları tanıma, kabul etme, bu duyguları etkili bir şekilde yönetme ve başkalarının duygusal durumlarına saygılı bir şekilde yaklaşabilme kapasitesini içerir. Duygularla başa çıkma becerisi, duygusal zekayı geliştirir ve sağlıklı ilişkiler kurma, etkili iletişim kurma, stresle başa çıkma ve kişisel gelişim konularında önemli bir rol oynar.

Duygularla başa çıkma becerilerini tanımlayan bazı temel unsurlar şunlar olabilir:

1. *Duygusal Farkındalık*: Kendi duygusal durumları ve başkalarının duygusal durumlarını fark etme yeteneği.
2. *Duygu Tanıma ve İsimlendirme*: Duyguları tanıma, adlandırma ve bu duyguların kaynağını anlama yeteneği.
3. *Kendi Duygusal Durumlarına Saygı*: Kendi duygusal durumlarına saygı gösterme, duygularını yargılamadan kabul etme yeteneği.
4. *Olumlu ve Olumsuz Duyguları İfade Etme*: Duyguları ifade etme konusunda açıklık, doğruluk ve uygun bir şekilde ifade etme yeteneği.
5. *Empati*: Başkalarının duygusal durumlarına anlayış ve empati ile yaklaşabilme yeteneği.
6. *Duygusal Kontrol*: Duygusal patlamalardan kaçınma, duygusal tepkileri etkili bir

şekilde kontrol etme yeteneği.

7. *Duygusal Yönetim*: Duygusal dengeyi koruma ve zorlayıcı durumlarla başa çıkabilme yeteneği.
8. *Duygusal Esneklik*: Değişen durumlar karşısında duygusal bir esneklik sergileme ve adaptasyon yeteneği.
9. *Duygusal Denge*: Duygusal zorluklarla başa çıkma ve duygusal dengeyi sürdürme yeteneği.
10. *Duygusal İfade*: Duyguları ifade etme ve iletişimde açıklık sağlama yeteneği.

Duygularla başa çıkma becerisi, bireyin genel psikolojik sağlığını, kişisel ilişkilerini ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyebilir. Bu beceri, duygusal zekayı geliştirmek ve çeşitli yaşam zorluklarına adaptasyon sağlamak için önemlidir.

2.1.3. Yaşam Becerileri ve Öğretmen

Yaşam becerileri, bireylerin günlük yaşamda ihtiyaç duydukları pratik yetenekler ve bilgileri içeren geniş bir konsepti ifade eder. Bu beceriler, kişisel bakım, iletişim, problem çözme, karar verme, ilişki kurma, duygusal yönetim, zaman yönetimi, finansal okuryazarlık gibi alanları kapsar. Yaşam becerileri, bireylerin bağımsızlık kazanmalarına, günlük yaşam aktivitelerini yürütmelerine ve genel yaşam kalitesini artırmalarına yardımcı olur.

Öğretmen, genellikle eğitim süreçlerinde öğrencilere rehberlik eden, onlara bilgi ve beceriler kazandırmaya çalışan eğitim profesyoneli. Öğretmenler, okullarda, üniversitelerde, özel derslerde veya diğer eğitim ortamlarında görev yapabilirler. Öğretmenlik, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını anlama, öğrenme ortamlarını oluşturma, ders planlama ve değerlendirme gibi çeşitli becerileri içerir.

Yaşam becerilerine sahip olan öğretmenler ise genellikle öğrencilere günlük yaşamda gerekli olan pratik yetenekleri öğreten bir öğretmendir. Bu öğretmenler, genellikle özel eğitim alanında veya belirli yaşam becerilerini öğretmeye odaklanan programlarda görev alabilirler. Öğrencilere bağımsızlık, iletişim, kişisel bakım, iş becerileri gibi konularda rehberlik ederler.

Yaşam becerileri, eğitim programlarında kritik bir rol oynamaktadır ve bu becerilerin kazanılmasında öğretmenler önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle, öğretmenlerin sorumluluklarından biri, öğrencilerin yaşam becerileri edinmeleri ve edinilen becerileri geliştirmelerine yardım etmektir (Kurtdeğede Fidan ve Aydoğdu, 2018).

Yaşam becerileri olmayan öğretmenler, genellikle öğrenci merkezli eğitim yerine. öğretmen odaklı eğitimi tercih ederler. Öz-yeterlik inancı güçlü olan öğretmenlerin öğrenen odaklı yaklaşımları benimser ve kullanırken, öz-yeterlik inancı zayıf olan öğretmenler ise bilgileri kitaplardan okuma ve sözlü anlatımlar yapma gibi öğretmen merkezli yaklaşımları tercih ettiklerini belirtir.

Öğretmenler, öğrencilerle iletişim kurarken duyarlı olmalıdır. Çünkü duyarsız öğretmenler, ders materyallerine ve programa aşırı odaklanarak öğrencilerin duygusal durumunu ve motivasyonunu göz ardı edebilirler. Bu, öğrencilerin dikkatlerini kaybetmelerine sebep olabilirler (Cooper, 2004). Bir öğretmen, öğrenciye bir şeyler öğretmek istiyorsa önce onun duygusal durumuna odaklanmalıdır. Öğrenci, anlaşıldığını hissettiğinde her şeyin üstesinden gelebilir.

2.2.Değer Kavram

"Değer," genel olarak bir şeyin önemli ve anlamlı bulunmasını ifade eden bir terimdir. Bu kavram, bireylerin, toplulukların, kültürlerin veya toplumların belirli prensiplere, normlara veya inançlara atfettiği anlam ve önemi içerir. Değerler, kişisel, ahlaki, kültürel veya sosyal bağlamda birçok farklı düzeyde bulunabilir. Aşağıda değerın bazı temel açılımlarını şöyledir:

1. *Kişisel Değerler:* Bireyin kendi öncelikleri, inançları ve yaşam ilkeleri. Kişisel değerler, bir bireyin davranışlarını ve kararlarını şekillendirir.
2. *Ahlaki Değerler:* Doğru ve yanlış, iyi ve kötüyü belirleyen temel prensipler. Ahlaki değerler, bireylerin etik normlara göre hareket etmelerine rehberlik eder.
3. *Kültürel Değerler:* Belirli bir topluluğun, etnik grup veya ulusun paylaştığı inançlar, normlar ve gelenekler. Kültürel değerler, bir toplumun birlik ve bağlılığını güçlendirir.
4. *Dinî Değerler:* Bir inanç sistemine dayanan, genellikle dini metinler veya öğretilere dayanan değerler. Dinî değerler, bireylerin ruhsal yönlendirme almasına yardımcı olur.
5. *Sosyal Değerler:* Bir toplumda kabul gören normlar ve beklentiler. Sosyal değerler, bir toplumun üyelerini bir araya getirir ve ortak bir yaşam düzeni oluşturur.
6. *Ekonomik Değerler:* Mal, hizmet veya kaynaklara atfedilen önem. Ekonomik değerler, ticaret, tüketim ve ekonomik faaliyetlerle ilgili kararları etkiler.

Değerler, bir bireyin veya topluluğun davranışlarını ve tercihlerini yönlendiren temel bir unsur olarak düşünülür. Bu kavramlar, bir toplumun kültürel dokusunu, etik çerçevesini ve bireylerin birbirleriyle etkileşimini belirleyen önemli bileşenlerdir.

Değer, insan eylemlerinin veya bu eylemlerin sonuçlarının olumlu ya da olumsuz, doğru ya da yanlış bir biçimde seçildiği etkili bir kavramdır (Aydın (2010). Bobaroğlu'na (2002) göre insanlar düşüncelerini, duygularını ve olayları en önemli şey olarak gördüklerinde, bu inançları ve düşünceleri değeri oluşturur. Eğer değerlerini düşünceleriyle ortaya koyuyorlarsa, bu ahlaki bir davranıştır; eğer değerlerini kuramla ifade ediliyorsa, bu da etikdir. Er'e (2013) göre değer, bir nesnenin veya çevresel unsurların bizim için ne kadar önemli olduğunu belirlememize yardımcı olan bir ölçüt, bir şeye atfedilen anlam veya kıymet veya bir şeye olan gereklilik belirleyen bir faktördür. Değerin insan davranışlarını etkilediği, insanların yaşamlarını etkileyip davranışlarının nedenini açıklamada sosyal bilimciler için önemli bir odak noktası haline geldiği için dikkat çekmiştir.

2.2.1. Değerin Önemi ve Özellikleri

Değerler, bireylerin ve toplumların yaşamda rehberlik eden, anlam katan, önemli buldukları prensipler ve inançlardır. Değerlerin önemi ve özellikleri, kişisel gelişim, sosyal uyum, etik davranış ve toplum düzeni gibi bir dizi alanı etkileyen temel unsurları içerir. İşte değerlerin önemi ve özellikleri:

Değerlerin Önemi:

1. *Rehberlik Sağlar:* Değerler, bireylerin ve toplulukların davranışlarını ve kararlarını yönlendiren bir kılavuz sağlar. Bu, kişisel hedeflerin belirlenmesinden, sosyal etkileşimlere kadar birçok alanda rehberlik eder.
2. *Kişisel Kimlik Oluşturur:* Bireylerin sahip olduğu değerler, kişisel kimliklerini belirler. Bu değerler, bir kişinin kendisiyle ve çevresiyle olan ilişkisini şekillendirir.
3. *Sosyal Uyum Sağlar:* Değerler, bir toplumun ortak normlarını ve beklentilerini belirler. Bu normlar, bireylerin sosyal uyum içinde yaşamasına ve toplumsal bir düzen oluşturmaya yardımcı olur.
4. *Karar Alma Süreçlerini Etkiler:* Değerler, bireylerin ve toplulukların karar alma süreçlerini etkiler. Hangi değerlere önem verildiği, alınan kararlarda belirleyici bir faktör olabilir.

5. *Toplumda Birlik ve Bağlılık Sağlar*: Ortak değerlere sahip olmak, bir topluluğun birlik ve bağlılığını artırabilir. Bu, toplum içinde dayanışma ve işbirliğini güçlendirebilir.

Değerlerin Özellikleri:

1. *Bireyseldir*: Değerler, genellikle bireysel düzeyde gelişir ve kişinin yaşam deneyimleri, kültürel geçmişi ve kişisel inançlarına dayanır.
2. *Dirençlidir*: Değerler genellikle değişime dirençlidir. Bireyler, sahip oldukları değerleri genellikle uzun süre korur ve bu değerler, zaman içinde derinleşebilir.
3. *İçseldir*: Değerler, bireylerin içsel bir düzeyde var olan inançlardır. Dışsal bir baskıya dayanmazlar ve kişinin kendi içsel değerleriyle uyum içinde olmasını gerektirirler.
4. *Belirli Bir Sıralamaya Tabi Olabilir*: Bireyler, sahip oldukları değerleri belirli bir sıralamaya tabi tutabilirler. Örneğin, bazı değerler diğerlerine göre daha öncelikli olabilir.
5. *Sosyal ve Kültürel Etkileşimden Etkilenir*: Değerler, bireyin sosyal ve kültürel çevresinden önemli ölçüde etkilenebilir. Toplumsal normlar ve kültürel değerler, bireyin değer sistemini etkiler.
6. *Çeşitlilik Gösterebilir*: Değerler, bireyler ve topluluklar arasında büyük çeşitlilik gösterebilir. Farklı kültürlerde, inanç sistemlerinde ve bireysel geçmişlerde farklı değer sistemleri olabilir.

Değerler, bireylerin düşünce ve davranışlarını şekillendiren temel unsurlardır ve toplum içinde birlik ve uyumu güçlendirir. Bu nedenle, bireyler ve toplumlar için değerlerin anlaşılması ve yönetilmesi önemlidir.

Bireylerin kaliteli bir yaşam sürmek, kişiliklerini oturtmak, edep ve ahlaklarını kalıcı kılmak için değerlerin önemi büyüktür. Toplumsal konuların açıklanması ve düzenin sağlanması, olgun bireylerden oluşan bir toplumda diğer toplumlara göre daha kolay olacaktır. Bu nedenle değerlerin önemine odaklanmak gerekmektedir. Dönmez ve Cömert (2007), Değerlerin temel amacı, bize kim olduğumuzu, yaptığımız eylemleri, neden bu eylemleri gerçekleştirdiğimizi ve hedeflerimizi anlama konusunda rehberlik etmektir. Ancak bu hedef doğrultusunda değerlerin ortaya çıkma nedeni, bize doğru kararlar almada rehberlik etmeleri, her durumda mutlak doğru yanıtları olmamaları ve kuralların kesin çözümleri sunmamaları gerçeğini de anlamamız gerektiğini belirtmek önemlidir" diyerek değerler eğitiminin amacını ve önemini vurgulamışlardır. Bireyler, doğası gereği sosyalleşme ve iletişim kurma eğilimindedirler ve bu ihtiyacını toplum içinde karşılarlar. Değer eğitimi,

toplumlarda dayanışmanın oluşmasında belirleyici bir rol oynar. Aynı değerlere sahip olan bireyler, değerler açısından daha iyi anlaşılabilir ve kolay iletişim kurabilirler. Değerler, toplumsal düzeyde geçerli olan davranışların belirlenmesinde bir araç olarak kullanılır. Bu sayede insanlar, düşüncelerini nasıl davranışa dönüştürebileceklerini açıkça gösterebilirler.

2.2.2. Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler geniş bir kavramdır ve farklı açılardan sınıflandırılabilir. Değerleri sınıflandırmak, genellikle öznellik, kültürel bağlam ve uygulama alanlarına göre çeşitli kategorilere ayrılmasını içerir. Araştırmacılar, toplumsal ya da bireysel önceliklere göre değerleri sınıflandırarak incelemiştir. Bu sınıflandırma, değerleri soyut olmaktan çıkararak somutlaştırmak amacıyla yapılmıştır. Farklı toplumlar ve kültürler nedeniyle değerlerin farklılaşması, araştırmacıları değerleri sınıflandırmaya yönlendirmiştir. Son zamanlarda yapılan çalışmalarda, toplumların ihtiyaçlarının dikkate alındığı ve bu nedenle değerlerin farklılaştığı vurgulanmıştır (Yiğittir ve Öcal, 2010).

Türk toplumunun geniş ve karmaşık tarih ve kültüre sahip olması, Batı kültüründen farklı değerlere sahip olduğu anlamına gelmektedir. Geleneksel ve çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşma arasında sıkışan Türk toplumu, çatışma ve çelişki özellikleri kazanmıştır.

Değerler, gruplar şeklinde düzenlenir ve öncelikli olabilirler (Aydın ve Akyol, 2013). Spranger (1928), Rokeach (1973) ve Schwartz (1992) gibi araştırmacıların çalışmaları, değer sınıflandırmalarında sıkça yer alması nedeniyle aşağıda ele alınmıştır.

2.2.2.1. Spranger'in Değer Sınıflaması

Değerleri sınıflandırma konusundaki farklı disiplinler arasındaki incelemeler, çeşitli görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bazı sınıflandırmaların geçerliliği kabul edilmiş ve bu sınıflandırmalar altındaki değerler detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Spranger (1928) değerleri bilimsel değer, ekonomik değer, estetik değer, sosyal değer, politik değer ve dini değer olarak altı grupta sınıflandırmıştır.

2.2.2.2. Rokeach'ın Değerler Sınıflaması

Rokeach (1973) iki başlıkta toplamıştır. Bu tanıma göre, Bilgin (1995) "amaç değerler"i hayat için gerçek olan amaçları belirten değerler olarak adlandırmakta ve bu amaçlara ulaşmak için sergilenen davranışları ise "araç değerler" olarak tanımlamaktadır.

- **Amaç Değerler:** Bu değerler, bireyin hayatta gerçekleştirmek istediği temel hedefleri veya amaçları temsil eder. Bu genellikle kişisel ve sosyal düzeydeki değerleri içerir. Örneğin, mutluluk, başarı, aile ilişkileri gibi genel yaşam hedefleri amaç değerlere örnek olabilir.
- **Araç Değerler:** Bu değerler, bireyin belirlediği amaçlara ulaşmak için sergilediği davranışları ve benimsediği değerleri içerir. Genellikle ahlaki ve yeterlilik değerlerini içerir. Örneğin, dürüstlük, çalışkanlık, dayanıklılık gibi davranışsal değerler araç değerlere örnek olabilir.

Bu tanım, bireyin yaşamındaki temel amaçları ve bu amaçlara ulaşmak için benimsediği değerleri ayrıştırarak, değerlerin farklı katmanlarda nasıl işlediğini anlamaya yönelik bir perspektif sunmaktadır.

2.2.2.3. Schwartz'ın Değerler Sınıflaması

Schwartz, değerleri temel motivasyonel yönergeler olarak görür ve bu değerleri bir yapı içinde düzenler. Schwartz'ın Değerler Sınıflaması, 10 temel değeri içeren dört ana boyuta dayanmaktadır. İşte bu değerler ve boyutlar:

- İçsel Yönelim: Başarı ve güç
- Dışsal Yönelim: Evrensel bir bağlamda duygusal bir bağlılık ile doğa ve çevreye duyarlılık
- Özsaygı :Yaraticılık, bağımsızlık ve
- Koruma :Güvenlik, geleneksel değerlere saygı ve toplumsal düzen

Bu değerlerin her biri, bireylerin tercih ettikleri değer sisteminin bir parçasını oluşturur. Schwartz, bu değerlerin kültürel ve bireysel farklılıkları anlamada ve insan davranışını açıklamada önemli olduğunu savunmuştur.

2.2.3. Değer Eğitimi

Değerler eğitimi, bireylere ahlaki prensipler, etik normlar ve kişisel değerler konusunda bilgi ve anlayış kazandırmayı amaçlayan bir eğitim türüdür. Bu eğitim, bireylerin sosyal sorumlulukları anlamalarına, etik bir davranış sergilemelerine, başkalarına saygı göstermelerine ve olumlu bir toplum üyeliği geliştirmelerine yardımcı olmayı hedefler. Değerler eğitimi genellikle okullarda, ailelerde, dini kuruluşlarda ve toplum merkezlerinde uygulanır. Bu eğitim, bireylerin karakter gelişimine katkıda bulunmayı amaçlar ve toplumda daha etik ve sorumlu bir davranış sergilemelerine yardımcı olur. Günümüzde her şeyin durmadan ve süratle değiştiği bir dönemde, Toplumumuzun değerleri, bu değişime ayak

uydurmakta ve bu durumun oldukça ciddi bir hal aldığı gözükmektedir. Bu değişimin çocuklar ve gençler üzerinde daha etkili olduğu gözlemlenmektedir. (Yel ve Aladağ, 2009).

2.2.3.1. Değer Eğitiminde Okul

Okullar, toplumun temel değerlerini yeni nesillere aktaran önemli kurumlardır. Öğrencilere, toplumsal normları, etik değerleri ve sosyal sorumlulukları öğretme görevine sahiptirler. Öğrencilerin karakter gelişimine önemli bir katkıda bulunur. Okullar, öğrencilere dürüstlük, sorumluluk, saygı, adalet gibi temel karakter özelliklerini kazandırmak için bir platform sağlar. Okullar, öğrencilere empati, anlayış ve etkili iletişim becerileri gibi değerleri öğretir. Bu, öğrencilerin insan ilişkilerinde başarılı olmalarını ve toplumsal bağları güçlendirmelerini sağlar. Bireylerin kişisel değerlerini anlamalarına ve bu değerleri kendi yaşamlarında nasıl uygulayacaklarını öğrenmelerine yardımcı olur. Bu, öğrencilerin kimliklerini oluşturmalarına ve olumlu bir kişisel gelişim sağlamasına katkıda bulunur. Okullarda verilen değerler eğitimi, bireylerin toplumlarına olumlu katkılarda bulunmalarını teşvik eder. Bu, öğrencilerin sosyal sorumluluklarını anlamalarını ve toplumsal iyiliğe yönelik çaba göstermelerini sağlar. Öğrencilere çatışma çözme becerilerini geliştirme konusunda rehberlik eder. Bu, olumlu ilişkiler kurmalarına, farklılıkları anlamalarına ve toplumsal birlikte yaşam becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Okullar, öğrencilerin değerlerini anlamalarına ve olumlu bir etik anlayış geliştirmelerine olanak sağlayarak, toplumda daha bilinçli ve sorumlu bireyler yetiştirmeye yardımcı olurlar. Bu nedenle, değerler eğitimi okulların misyonlarının önemli bir parçasıdır.

Okulların değerler eğitiminde oynadığı bu rol, öğrencilerin sadece bilgi sahibi olmalarını değil, aynı zamanda etik değerlere sahip, sosyal sorumluluğa duyarlı ve etkili iletişim becerilerine sahip bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur. Bu, öğrencilerin toplumlarında daha olumlu bir etki yaratmalarına olanak tanır.

2.2.3.2. Değer Eğitiminde Öğretmen

Eğitmenler, değer öğretiminde önemli bir rol oynarlar, öğretmenler, konuşma, davranış, yaşam tarzı, giyim gibi birçok alanda öğrencilere model olan bireylerdir (Çağlayan, 2005).

Değer öğretimi, öğrencilere etik, sosyal sorumluluk, dürüstlük gibi değerleri anlamalarını, içselleştirmelerini ve yaşamlarında bu değerleri uygulamalarını hedefleyen bir

süreçtir. Öğretmenler, değer öğretiminde önemli bir rol oynamaktadır. İşte değer öğretiminde öğretmenin rolünü anlatan bazı temel unsurlar:

1. *Model Olma:* Öğretmenler, öğrencilere istenilen değerleri örnek davranışlarıyla göstererek model olmalıdır. Öğrenciler, öğretmenlerini taklit ederler ve öğretmenlerinin davranışlarından etkilenirler.
2. *Değerleri Açıklama ve Tartışma:* Öğretmenler, değerleri açıklamalı ve sınıf içinde bu değerleri tartışma fırsatları yaratmalıdır. Tartışmalar, öğrencilerin değerleri daha derinlemesine anlamalarına ve düşünmelerine olanak tanır.
3. *Değerlere Yönelik Aktiviteler Tasarlama:* Öğretmenler, değerlere odaklanan etkinlikler, oyunlar veya projeler tasarlayarak öğrencilere interaktif öğrenme deneyimleri sunmalıdır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin değerleri daha etkili bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilir.
4. *Empatiyi Teşvik Etme:* Öğretmenler, öğrencilere empati kurma becerilerini geliştirmeleri için fırsatlar sunmalıdır. Empati, diğer insanların duygularını anlama ve saygı gösterme yeteneğini içerir.
5. *Öğrencilere Sorumluluk Verme:* Öğrencilere sınıf içinde ve okulda sorumluluklar vermek, onların liderlik, işbirliği ve sorumluluk alma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu, değerlerin pratikte nasıl uygulanacağını anlamalarına katkıda bulunur.
6. *Değerlerin Günlük Yaşamla İlişkilendirilmesi:* Öğretmenler, değerleri günlük yaşamla ilişkilendirerek somut örneklerle açıklamalıdır. Öğrenciler, değerlerin soyut kavramlar olmadığını, günlük kararlar ve eylemlerle ilişkilendirilebileceğini görmelidir.
7. *Açık İletişim:* Öğretmenler, öğrencilerle açık iletişim kurmalı ve değerlerle ilgili sorulara açık ve anlayışlı cevaplar vermeli. Öğrencilerin düşüncelerini paylaşmaları ve değerlerle ilgili konularda öğretmenleriyle konuşmaları teşvik edilmelidir.
8. *Değerlerin Çeşitliliğini Anlama:* Öğretmenler, sınıflarındaki öğrencilerin farklı kültürlerden geldiğini ve farklı değer sistemlerine sahip olabileceklerini anlamalıdır. Bu çeşitlilik, öğrencilere farklı bakış açıları kazandırabilir.

Değer öğretimi sürecinde öğretmenler, öğrencilere sadece değerleri öğretmekle kalmaz, aynı zamanda bu değerleri günlük hayatlarına entegre etmeleri için rehberlik ederler. Bu şekilde, öğrenciler sadece değerleri anlamakla kalmaz, aynı zamanda bu değerleri uygulama ve yaşama becerisi kazanırlar.

2.3. İlgili Araştırmalar

2.3.1. Yaşam Becerileri İle İlgili Araştırmalar

Yaşam becerileri ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış çalışmalarla ilgili araştırmalar aşağıda verilmiştir.

2.3.1.1. Yaşam Becerileri ile İlgili Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Korkmaz'a (2019) ait yüksek lisans tezinde, sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam ve 21. yüzyıl öğrenen beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyerek sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini, yaşam becerilerine sahip olma düzeylerini ve 21. yüzyıl becerileri düzeylerini belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırma, Batman ilinde görev yapan 328 sınıf öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri alt boyutlarında "Motivasyon"un en düşük ortalamaya, "Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk"un ise en yüksek ortalama değerine sahip olduğunu göstermiştir. Yaşam becerileri alt boyutlarında ise "Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri" ile "İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri" en yüksek ortalama değerlerini elde etmiştir.

Kurtdede Fidan ve Yıldırım'a (2018) ait araştırmada, öğretmen adaylarının yaşam becerileri hakkındaki görüşlerinin cinsiyet, lisans programı ve sınıf seviyesine göre nasıl değiştiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Toplam 460 öğretmen adayının katılımıyla yürütülen çalışmada, öğretmen adaylarının en yüksek düzeyde yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerine sahip oldukları belirlenmiştir. Bu bulgu, erkek öğretmen adaylarının, meslektaşlarına göre empati ve öz farkındalık gösterme konusunda daha pozitif bir tutum sergilediklerini ifade etmektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının stresle başa çıkma becerilerinin sınıf düzeyi arttıkça azaldığı gözlemlenmiştir.

Girmen (2012), Eskişehir iline ait geleneksel çocuk oyunlarının çocukların yaşam becerilerini geliştirmedeki etkisini araştırdığı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırma kapsamında Eskişehir'de oynanan geleneksel oyunlar toplanarak düzenlenmiş ve bu oyunlar, çocuklara kazandırılması hedeflenen yaşam becerileri üzerindeki etkileri açısından incelenmiştir. Yapılan araştırmada, veriler yarı yapılandırılmış bir görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve elde edilen bulgular, öğrencilere geleneksel çocuk oyunları aracılığıyla kazandırılması gereken yaşam becerilerinin belirlenebileceğini ortaya koymuştur.

2.3.1.2. Yaşam Becerileri İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Kia-Dehi (2016) araştırmasında, İran'ın Sari şehrinde, yaşam becerileri eğitiminin kız ve erkek lise öğrencilerinin benlik saygısına etkisini incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 15-17 yaşları arasında 25 kız ve 25 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Sekiz hafta süren ve iki saatlik oturumlardan oluşan yaşam becerileri eğitimi, karar verme, problem çözme, öz farkındalık, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, etkili iletişim becerileri, empati, kişilerarası ilişkiler oluşturma ve sürdürme, stresle baş etme becerileri, duygusal başa çıkma becerileri konularından oluşmaktadır. Araştırma sonucunda, yaşam becerileri eğitiminin her iki cinsiyetten öğrencilerin benlik saygısını anlamlı düzeyde arttırdığı saptanmıştır.

Prasertcharoensuk, Somprach & Ngang (2015) tarafından yürütülen "Öğretmen Yetkinlik Faktörlerinin ve Öğrencilerin Yaşam Becerilerinin Öğrenme Başarısına Etkisi" adlı çalışma, öğrencilerin yaşam becerileri ile öğretmen yetkinliklerinin öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır, çünkü belirli bir büyüklüğe sahip örneklem gruplarının daha fazla bilgi sağladığı ve güvenilir olduğu düşünülmüştür. Çalışmaya 100 öğretmen ve 2.967 öğrenci katılmıştır. Anket yöntemi kullanılarak nicel veriler toplanmış, verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve çıkarımsal istatistiklerden faydalanılmıştır. Çalışmanın sonuçları, öğrenme başarısının öğretmen yetkinlikleri ve öğrenci yaşam becerileri tarafından etkilendiğini göstermiştir. Bu nedenle, okul yöneticilerinin önemli bir rol üstlenmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin yeterliliklerini artırmalarına ve öğrencilerin yaşam becerilerini geliştirmelerine destek olmaları gerektiği belirtilmektedir.

Hanley Heal, Tiger & Ingvarson (2007) tarafından gerçekleştirilen çalışma, Amerika'daki okul öncesi çocuklar arasında belirlenen sorun davranışlarını ve saldırganlık gibi problemleri önleme amacıyla geliştirilen yaşam becerileri eğitim programının etkisini incelemiştir. Çalışmanın örneklemini 16 anaokulu öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilere, oyun, yemek ve rol yapma gibi çeşitli etkinlikleri içeren serbest bir program uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda elde edilen bulgu oldukça olumlu bir gelişmeyi işaret etmektedir. Yapılan eğitim programının, çocuklarda görülen problem davranışlarını %74 oranında azalttığını, programın etkili olduğunu ve çocukların olumlu yönde değişim gösterdiğini göstermektedir.

3.2. Eğitsel Değerlerle İlgili Araştırmalar

Balcı and Yanpar Yelken's (2010) çalışmasının objective, ilköğretimde görev alan öğretmenlerin değerlere hangi anlamları yüklediklerini belirlemektir. In line with this objective, 214 sınıf ve branş öğretmeni from ilköğretim okulları Mersin ilinin merkezindeki participated in the study, and they were asked the question “Kendi düşüncelerinize göre değer nedir?” in a written form. Veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. According to the analysis results, değer kavramının çeşitli yönleri ve işlevleri vurgulanmıştır.

Güleç'in (2020) yaptığı çalışmada, sınıf öğretmenlerinin eğitsel değerlerini incelediği ve bu değerlerin alt boyutlarının düzeyini değerlendirdiği belirtilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin eğitsel değerlerin alt boyutlarına genellikle "katılıyorum" düzeyinde olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, sınıf öğretmenlerinin eğitsel değerlere pozitif bir tutum sergilediğini ve bu değerleri benimsediğini göstermektedir. Eğitimcilerin eğitsel değerleri taşıyor olmaları, öğrencilerine değerleri benimsetme açısından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Yaşaroğlu'nun (2014) çalışmasının sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin değerler eğitime yönelik tutumlarına dair şu bulgulara ulaşılmıştır: Öğretmenlerin değerler eğitime olan tutumlarının çeşitli faktörlere bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir. Mezun olunan okul türü ve kıdem yılları gibi öğretmen özellikleri, değerler eğitime yönelik tutumları etkileyebilir. Ancak, cinsiyetin bu tutumları etkilemediği belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi” yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, bir ilişkisel tarama modeli kullanılarak nicel bir araştırma yapılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ortaya çıkarmayı amaçlayan bir tarama modelidir. İlişkisel çözümleme korelasyon ve karşılaştırma olarak iki şekilde gerçekleştirilebilir. Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerlerinin düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiş ve eğer ilişki varsa hangisinin yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, çeşitli değişkenler açısından etkinin olup olmadığı da değerlendirilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde bulunan resmi okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Denizli'deki resmi okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin sayısı 693 civarındadır. Bu evreni temsil etmek üzere, rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 233 okul öncesi öğretmeni (217 kadın, 16 erkek) araştırmaya katılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, medeni durumu, eğitim düzeyi, yaş, kıdem, mezun olduğu okul, çalıştığı kurum düzeylerine göre frekans değerlerine bakılmış olup dağılımları Tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.1. *Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri*

		<i>n</i>	%
Cinsiyet	Kadın	217	93.1
	Erkek	16	6.9
Medeni Durumu	Evli	204	87.6
	Bekar	29	12.4
Eğitim Düzeyi	Lisans	184	79.0
	Lisansüstü	49	21.0

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 3.1. *Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri*

Yaş	25-30 arası	16	6.9
	30-35 arası	33	14.2
	35-40 arası	106	45.5
	40-45 arası	68	29.2
	45-50 arası	9	3.9
	50'den büyük	1	0.4
Kıdem	5-10 yıl	28	12.0
	10-15 yıl	89	38.2
	15-20 yıl	83	35.6
	20-25 yıl	29	12.4
	25-30 yıl	4	1.7
Mezun Olduğu Bölüm	Okul Öncesi Öğretmeni	217	93.1
	Diğer	16	6.9
Çalıştığı Kurum	MEB	231	99.1
	Özel Kurum	2	0.9
	Toplam	233	100.0

Tablo 3.1'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde, 217'si kadın ve 16'sı erkekten oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim düzeyine bakıldığında, 184'ünün lisans, 49'unun lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu gözlemlenmektedir. Yaş dağılımına göre, 16'sı 25-30 yaş aralığında, 33'ü 30-35, 106'sı 35-40, 68'i 40-45, 9'u 45-50 ve 1'i 50 yaşından büyük olarak belirlenmiştir. Kıdem açısından ise, 5-10 yıl kıdeme sahip 28, 10-15 yıl 89, 15-20 yıl 83, 20-25 yıl 29, 25-30 yıl 4 öğretmenin katıldığı görülmektedir. Meslek alanına göre, 217'si okul öncesi öğretmeni ve 16'sı diğer bölümlerden mezun olmuştur. Ayrıca, katılımcıların 231'i Milli Eğitim Bakanlığı'nda, 2'si ise özel kurumlarda çalıştığı belirlenmiştir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; üç bölümden oluşmuştur.

Anketin birinci bölümünde yer alan kişisel bilgi formunda öğretmenlere ait genel bilgilerin yer aldığı cinsiyet, medeni durumu, eğitim düzeyi, yaş, kıdem, mezun olduğu bölüm ve çalıştığı kurum olarak 7 soru yer almaktadır. (Ek-2).

İkinci bölümde Bolat ve Balaban (2017) tarafından geliştirilen Yaşam Becerileri Ölçeği (YBÖ) kullanılmıştır. Ölçek 30 maddeden ve 5 boyuttan oluşan 5'li likert tipi ölçektir. Ölçekte;

Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri, Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri, Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri, Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri, İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri olmak üzere 5 boyut yer almaktadır. Ölçekte bulunan ifadeler “1-Hiç Katılmıyorum”, “2-Kısmen Katılıyorum”, “3-Orta Düzeyde Katılıyorum”, “4-Çoğunlukla Katılıyorum”, “5-Tamamen Katılıyorum” seçenekleri yer almaktadır. Seçenekler olumsuzdan olumluya doğru puanlanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach's Alpha değerinin 0.946 olduğu belirtilmiştir (Ek-3). Bu değer, ölçeğin güvenilirlik açısından oldukça yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmada kullanılan ölçeğin, örneklemin üzerinde güvenilir bir şekilde kullanılabilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Tablo 3.2'de bu güvenilirlik analizi sonuçlarına daha detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

Tablo 3.2. Yaşam Becerileri Ölçeği Güvenilirlik Katsayıları

Faktörler	Cronbach's Alpha
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	.889
Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri	.855
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.895
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	.863
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	.883
Toplam	.946

Tablo 3.2.'teki yaşam becerileri ölçeğinin alt boyutlar incelendiğinde “Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri” Cronbach's Alpha değeri .889, “Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri” Cronbach's Alpha değeri .855, “Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri” Cronbach's Alpha değeri .895, “Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri” Cronbach's Alpha değeri .863, “İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri” Cronbach's Alpha değeri .883 olduğu bulunmuştur. Ölçeğe ait Cronbach's Alpha değeri .946 olarak bulunmuştur. Araştırmacı araştırmasında ölçeği kullanmak için geliştiren kişilerden gerekli izinleri almıştır (Ek-5).

Üçüncü bölümde Tomul ve Çelik (2014) tarafından geliştirilen ölçekte 3 alt boyuttan ve 35 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçekte bulunan ifadeler “1-Hiç Katılmıyorum”, “2-Kısmen Katılıyorum”, “3-Orta Düzeyde Katılıyorum”, “4-Çoğunlukla Katılıyorum”, “5-Tamamen Katılıyorum” seçenekleri yer almaktadır. Seçenekler

olumsuzdan olumluya doğru puanlanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach's Alpha değerinin 0.972 olduğu belirtilmiştir (Ek-4). Bu sonuç, ölçeğin oldukça yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin örneklem üzerinde güvenilir bir şekilde kullanılabilir bir ölçme aracı olduğunu söylemek mümkündür. Tablo 3.3'te bu güvenilirlik analizi sonuçlarına daha detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

Tablo 3.3. *Eğitsel Değerler Ölçeği Güvenirlik Katsayıları*

Faktörler	Cronbach's Alpha
Bireysel Değer	.871
Sosyal Değer	.909
İlişkisel Değer	.958
Toplam	.972

Tablo 3.3'te yer alan iç tutarlılık analizi sonuçları oldukça olumlu görünmektedir. "Bireysel değer" alt boyutu için Cronbach's Alpha değeri 0.871, "Sosyal değer" alt boyutu için 0.909, "İlişkisel değer" alt boyutu için 0.958 olarak bulunmuştur. Bu değerler, ölçeğin alt boyutlarının da yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genelinde ise Cronbach's Alpha değeri oldukça yüksek bir değer olan 0.972 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin güvenilir bir şekilde kullanılabilirliğini ve alt boyutlarının da tutarlılık açısından güçlü olduğunu göstermektedir. Araştırmacının ölçeği kullanma izinlerini geliştiren kişilerden alması, etik açıdan önemli bir adımdır ve bu durum ölçeğin güvenilirliği ve geçerliliği açısından daha fazla güven sağlar. (Ek-6). Bu izinlerle birlikte ölçeğin kullanımıyla ilgili doğru prosedürlerin takip edildiğini söyleyebiliriz.

3.3. Verilerin Toplanması

Veriler toplanmadan önce araştırmacı ölçek sahipleriyle iletişime geçerek ölçek kullanım izinlerini almıştır (Ek-5, Ek-6). Araştırmacı, araştırmada kullanılacak kişisel bilgi formu, Yaşam Becerileri Ölçeği, Eğitsel Değerler Ölçeğinden oluşan veri toplama araçlarının Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde çalışan okul öncesi öğretmenlerine uygulanması için Denizli İl MEM'nden veri toplama izni için evraklar enstitüye verilerek süreç başlatılmıştır. Alınan izin doğrultusunda (Ek-1) ölçekler çoğaltılmış olup verilerin toplanacağı okullara gidilmiştir. Okul yöneticilerine ölçek uygulama izni gösterilerek öğretmenlere çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmenlere gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katkı sağlamaları istenmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak destek vermek

isteyen öğretmenlere ölçekler dağıtılarak doldurmaları istenmiştir. Ölçek doldurma için gerekli olan 10-15 dakikalık süre verilmiştir. Ölçekleri dolduran öğretmenlerin ölçekleri araştırmacıya iade etmesiyle veri toplama süreci sürdürülmüştür.

Veri araçlarını Denizli İli Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde bulunan bağımsız anaokullarında ve ilkokulların anasınıflarında 2023-2024 eğitim-öğretim yılında görev yapan 693 okul öncesi öğretmeninden 233 tane okul öncesi öğretmeni ölçekleri doldurarak geri teslim etmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analiz sürecinde öğretmenlerden toplanan veriler SPSS 22 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Bu araştırmada toplanan verilerin güvenilirlik testi Cronbach's Alpha hesaplanmış ve yaşam becerileri ölçeğinin güvenilirlik katsayısının .946 olduğu görülürken eğitsel değerler ölçeğinin güvenilirlik katsayısının .972 olduğu görülmüştür. Ölçeklerin yüksek güvenilirlik değerine sahip olduğu görülmüştür. Verilerin normal dağılım analizine basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) testi kullanılarak bakılmış ve bulgular Tablo 3.4.'de yer almaktadır.

Tablo 3.4. *Verilerin Basıklık ve Çarpıklık Analizi Sonuçları*

	Basıklık (Kurtosis) Değeri	Çarpıklık (Skewness) Değeri
Yaşam Becerileri Algısı	,625 ile -1.195	-,617 ile -,002
Eğitsel Değerler Algısı	,1617 ile -597	-,835 ile -,651

Tablo 3.4'te ölçek verilerinin normallik analizinin basıklık (Kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri elde edilmiştir. Bu ölçeklerin Kurtosis değerinin +2 ile -2 ve Skewness değerleri +1 ile -1 arasında olduğu görülmektedir. Söz konusu değerlerin kabul edilebilirlik sınırına ilişkin Huck (2008) Skewness değerinin +1 ile -1 arasında ve Kurtosis değerinin de +2 ile -1 arasında olması gerektiğini belirtmektedir. Verilerin normal dağılım gösterdiğini belirlemek için yapılan Kolmogorov-Smirnov testinin anlamlılık değerinin (p) 0.05'ten küçük olması durumda gözlemlenen verilerin normal dağılıma uymadığı ve normal dağılımı reddettiğimiz anlamına gelir. Ancak, bir sonraki ifadede çarpıklık katsayısının -2.0 ile +2.0 arasında olduğu belirtiliyor. Bu durumda, çarpıklık katsayısının bu aralıkta olması normal olmayan dağılım durumlarına işaret edebilir. Normal dağılım genellikle çarpıklık katsayısı -2.0 ile +2.0 arasında olduğunda kabul edilir. Bu çelişkili durumu daha iyi anlamak için

verilerinizi tekrar gözden geçirmeniz ve normal dağılımı belirleme amacınıza uygun bir istatistiksel yöntem kullanmanız önerilir. Ayrıca, verilerinizi daha iyi anlamak ve yorumlamak için diğer istatistiksel göstergeleri de dikkate almanız önemlidir. Buna göre verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilir. Normal dağılım gösteren verilerin analizlerinde ise parametrik testlerin kullanılması gerekmektedir. Bu sebeple öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği ve eğitsel değerler ölçeğinde ikili kategorileri olan cinsiyet, mezun olduğu bölüm ve çalıştığı kurum değişkeni açısından anlamlı bir fark olup olmadığını karşılaştırmak için parametrik testlerden “Bağımsız Örneklem T” testi kullanılmıştır. Öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği ve eğitsel değerler ölçeğinde ise ikiden fazla kategorik değişkeni olan yaş ve kıdem değişkeni açısından anlamlı bir fark olup olmadığına bakmak için ise “Tek Yönlü Varyans Analizi (one-wayAnova)” uygulanmıştır. Tek yönlü varyans analizi (one-wayAnova) sonucuna göre anlamlı bir farklılık tespit edildiği durumlarda, fark olan grupları belirlemek için “Post Hoc Turkey HSD” analizi kullanılmıştır.

Öğretmenlerin yaşam becerileri açısından yaş değişkeninin “Levene” testi anlamlılık değerinin .004 ($p < .05$) olarak bulunduğu bulunmuştur.

Araştırmada kullanılan ölçekler arasındaki ilişki için basit korelasyon analizi “Pearson Korelasyon” katsayıları hesaplanmıştır. Korelasyon değerinin (r) ilişkinin düzeyini açıklanmasında; .00- .30 arasındaki değerler “düşük” düzeyde ilişkinin olduğunu, .30-.70 arasındaki değerler “orta” düzeyde ilişkinin olduğunu, .70 – 1.00 arasındaki değerler “yüksek” düzeyde ilişkinin olduğunu işaret etmektedir (Büyüköztürk, 2011). Yaşam Becerileri Ölçeğinin Eğitsel Değerler Ölçeğini ne ölçüde etkilediğini öğrenmek için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Yaşam Becerileri Ölçeği ile Eğitsel Değerler Ölçek puanları arasındaki ilişkide değişkenler açısından anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek için basit ve kısmi korelasyon analizi yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, Yaşam Becerileri Ölçeğinden ve Eğitsel Değerler Ölçeğinden elde edilen verilerin analizleriyle elde edilen istatistiksel bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

- Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerine sahip olma düzeyleri nedir?
a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Kıdem, d) Mezun olduğu bölüm, e) Çalıştığı kurum
- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlere sahip olma düzeyleri nedir?
a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Kıdem, d) Mezun olduğu bölüm, e) Çalıştığı kurum
- Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkide yordayan hangisidir? olmak üzere 4 alt problem bulunmaktadır. Bu alt problemlere ait analizlerden elde edilen bulgular ve yorumlar aşağıda yer almaktadır.

4.1.1. Yaşam Becerilerine Ait Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerine sahip olma düzeylerine ilişkin analizlerden elde edilen bulgular, Tablo 4.1.' de verilmiştir.

Tablo 4.1. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Betimsel Veriler*

Alt Boyut	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	233	3.58	.79
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	233	4.03	.57
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	233	4.03	.62
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	233	4.09	.59
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	233	4.13	.60
Toplam	233	3.96	.52

Tablo 4.1.'e göre okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri düzeylerinin “Çoğunlukla katılıyorum” ($X=3.96$) düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerinin alt boyutları incelendiğinde; en yüksek düzeyde iletişim kişilerarası ilişki becerileri boyutu ile “Tamamen katılıyorum” ($X=4.13$), en düşük düzeyde ise duygularla ve stresle başa çıkma becerileri boyutu ile “Çoğunlukla katılıyorum”

($X=3.58$) düzeyinde olduğu kanıtına varılmıştır. Bulunan bulgulara göre okul öncesi öğretmenlerinin diğer insanlarla iletişimlerinin kuvvetli olduğu fakat duyguları ve stresle başa çıkma becerilerini yönetmede zorlandıkları söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerine yaşam becerileri ölçeği uygulanmış olup öğretmenlerin uygulanan ölçekte yer alan her maddenin ortalama ve standart sapma değeri hesaplanmış olup çıkan değerler Tablo 4.2.'de yer almaktadır.

Tablo 4.2. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin YBÖ Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı*

Madde No	Maddeler		1	2	3	4	5	X	Görüş Düzeyi
A Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri									
1	Stresle başa çıkma yollarını kullanabilirim.	f	3	18	60	118	34	3,69	Çoğunlukla katılıyorum
		%	1,3	7,7	25,8	50,6	14,6		
2	Stresi yapacağım işler için olumlu kullanabilirim.	f	12	38	74	78	31	3,33	Çoğunlukla katılıyorum
		%	5,2	16,3	31,8	33,5	13,3		
3	Olumsuz duygularımı çevremdeki insanlara yansıtmayabilirim.	f	12	37	64	85	35	3,40	Çoğunlukla katılıyorum
		%	5,2	15,9	27,5	36,5	15,0		
4	Olumsuz duygularla başa çıkabilirim.	f	4	29	54	98	48	3,67	Çoğunlukla katılıyorum
		%	1,7	12,4	23,2	42,1	20,6		
5	İş stresini engellemek için bir plan dahilinde çalışabilirim.	f	2	26	43	111	51	3,78	Çoğunlukla katılıyorum
		%	,9	11,2	18,5	47,6	21,9		
6	Stres karşısında mizah unsurlarını kullanabilirim.	f	6	25	68	85	49	3,62	Çoğunlukla katılıyorum
		%	2,6	10,7	29,2	36,5	21,0		
7	Stresi artıracak mükemmeliyetçilik duygusundan vazgeçebilirim.	f	0	0	0	0	0	0	Hiç katılmıyorum
		%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
B Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri									
8	Bedensel becerilerimi gösterebilirim.	f	3	10	46	134	40	3,85	Çoğunlukla katılıyorum
		%	1,3	4,3	19,7	57,5	17,2		
9	Yeteneklerimin neleri başarabileceğini fark edebilirim.	f	0	7	51	113	62	3,98	Çoğunlukla katılıyorum
		%	0,0	3,0	21,9	48,5	26,3		
10	İlgi alanlarıma yönelebilirim.	f	1	8	34	117	73	4,08	Tamamen katılıyorum
		%	,4	3,4	14,6	50,2	31,3		
11	Kendimi karşımdaki bireyin yerine koyabilirim.	f	0	3	16	112	102	4,34	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	1,3	6,9	48,1	43,8		
12	Duygularıma dair bilinçli bir farkındalık geliştirebilirim.	f	0	3	33	117	80	4,17	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	1,3	14,3	50,2	34,3		
13	Problemlerle başa çıkabilmek için risk alabilirim.	f	0	20	61	97	55	3,80	Çoğunlukla katılıyorum
		%	0,0	8,6	26,2	41,6	23,6		

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.2. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin YBÖ Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı*

14	Yapmaktan hoşlanmadığım aktivitelerde başka alternatifler düşünebilirim.	f	2	8	47	107	69	4,00	Tamamen katılıyorum
		%	,9	3,4	20,2	45,9	29,6		
C Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri									
15	Duygularımın ne anlama geldiğine karar verebilirim.	f	0	6	45	115	67	4,04	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	2,6	19,3	49,4	28,8		
16	Bir karar anında bütün sorumlulukları üzerime alabilirim.	f	6	13	51	100	63	3,86	Çoğunlukla katılıyorum
		%	2,6	5,6	21,9	42,9	27,0		
17	Bir problemle karşı karşıya olduğumu tanımlayabilirim.	f	0	5	32	118	78	4,15	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	2,1	13,7	50,6	33,5		
18	Bir konu hakkında vereceğim kararların sonuçlarını tahmin edebilirim.	f	0	8	44	127	54	3,97	Çoğunlukla katılıyorum
		%	0,0	3,4	18,9	54,5	23,2		
19	Grupça bir konu hakkında kararlar verebilirim.	f	2	8	28	117	78	4,12	Tamamen katılıyorum
		%	,9	3,4	12,0	50,2	33,5		
20	Konuşma anında kullanacağım iletişim araçlarına karar verebilirim.	f	0	7	35	114	77	4,12	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	3,0	15,0	48,9	33,0		
21	Problem çözme planım adımlarını uygulayabilirim.	f	0	9	47	111	5,66	4,00	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	3,9	20,2	47,6	28,3		
D Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri									
22	Sorunlara karşı duyarlılık gösterebilirim.	f	0	7	30	124	72	4,12	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	3,0	12,9	53,2	30,9		
23	Problem de asıl noktaya bağlı kalmaya çalışırım.	f	0	7	41	126	59	4,01	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	3,0	17,6	54,1	25,3		
24	Sorunların nedenlerini tespit edebilirim.	f	0	8	36	116	73	4,09	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	3,4	15,5	49,8	31,3		
25	Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabilirim.	f	0	3	24	126	80	4,21	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	1,3	10,3	54,1	34,3		
26	Olaylar karşısında fikir yürütürken analitik (çözümsel) düşünebilirim.	f	0	8	41	114	70	4,05	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	3,4	17,6	48,9	30,0		
E İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri									
27	Diğer insanların sorunlarını anlayabilmek için sabırlı davranabilirim.	f	0	3	36	122	72	4,12	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	1,3	15,5	52,4	30,9		
28	Kişisel iletişim becerilerinin farkına vararak hareket edebilirim.	f	0	6	39	114	74	4,09	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	2,6	16,7	48,9	31,8		

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.2. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin YBÖ Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı*

29	Bir konu hakkında konuşurken karşındaki kişiye tolerans gösterebilirim.	f	0	8	35	129	61	4,04	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	3,4	15,0	55,4	26,2		
30	İletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebilirim.	f	0	4	26	102	101	4,28	Tamamen katılıyorum
		%	0,0	1,7	11,2	43,8	43,3		

Tablo 4.2.'ye göre, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ölçeğinin boyutlarına göre frekans ve yüzdeler dağılımlarına göre çoğunluğun “Tamamen katılıyorum” yönünde fikirlerinin belirttikleri görülmüştür. Ölçekte yer alan maddelerden en düşük ortalamaya sahip olan 7. Madde “Stresi yapacağım işler için olumlu kullanabilirim.” ($X=3,33$) “Çoğunlukla katılıyorum” şeklinde cevapladıkları sonucuna varılmıştır. Bu da okul öncesi öğretmenlerinin streslerini yönetmekte zorlandıklarını göstermektedir. 11. Madde En yüksek ortalama ile “Kendimi karşındaki bireyin yerine koyabilirim.” ($X=4,34$) “Tamamen katılıyorum” yönünde cevapladıkları görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerilerinin gelişmiş olduğunu göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre yaşam becerileri arasındaki farklılıklara yönelik bağımsız örneklem t testi analiz sonuçları Tablo 4.3.'te verilmiştir.

Tablo 4.3. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği Puanları Göre Cinsiyetleri Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları*

Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p
Stresle ve Duygularla Başa Çıkma Becerileri	Kadın	217	21.50	4.90	-.145	.885
	Erkek	16	21.68	2.82		
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	Kadın	217	28.19	4.08	-.647	.518
	Erkek	16	28.87	3.34		
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Kadın	217	28.27	4.51	-.090	.928
	Erkek	16	28.37	2.30		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	Kadın	217	20.50	3.04	.170	.865
	Erkek	16	20.37	2.06		
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	Kadın	217	16.57	2.43	.314	.754
	Erkek	16	16.37	2.21		
Yaşam Becerileri Ölçeği Toplam	Kadın	217	115.05	15.54	-.161	.872
	Erkek	16	115.68	6.80		

($p<.05$)

Tablo 4.3.'de okul öncesi öğretmenlerin yaşam becerileri düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{231}=-.161, p>.872$). Bu nedenle, cinsiyetin okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri düzeylerini etkileyen bir faktör olmadığı sonucuna varılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerinin yaşlarına göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4.4.'te verilmiştir.

Tablo 4.4. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Yaş Aralığı	n	\bar{X}	s	f	p	Anlamlı Fark
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	25-30	16	15.62	5.63	6.671	.000*	
	30-35	33	21.81	4.26			
	35-40	106	22.20	4.44			
	40-45	68	21.58	4.43			
	45-50	9	21.33	4.84			
	50 üzeri	1	30.00				
	Toplam	233	21.51	4.78			
Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri	25-30	16	25.12	3.66	3.220	.008*	
	30-35	33	29.00	3.38			
	35-40	106	28.41	3.93			
	40-45	68	28.00	4.14			
	45-50	9	30.00	4.76			
	50 üzeri	1	34.00				
	Toplam	233	28.24	4.03			
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	25-30	16	24.18	5.86	4.376	.001*	
	30-35	33	28.42	3.80			
	35-40	106	29.10	3.78			
	40-45	68	27.69	4.73			
	45-50	9	29.22	3.56			
	50 üzeri	1	33.00				
	Toplam	233	28.27	4.39			
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	25-30	16	18.68	3.21	2.963	.013*	
	30-35	33	21.12	2.52			
	35-40	106	20.82	2.78			
	40-45	68	19.92	3.31			
	45-50	9	21.44	2.12			
	50 üzeri	1	25.00				
	Toplam	233	20.49	2.98			
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	25-30	16	14.75	2.67	3.139	.009*	
	30-35	33	17.39	2.16			
	35-40	106	16.68	2.39			
	40-45	68	16.41	2.39			
	45-50	9	16.00	1.65			
	50 üzeri	1	19.00				
	Toplam	233	16.55	2.41			

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.4. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Yaşam Becerileri	25-30	16	98.37	17.90	5.919	.000*
Ölçeği	30-35	33	117.75	10.34		
Toplam	35-40	106	117.23	14.19		
	40-45	68	113.61	15.25		
	45-50	9	118.22	14.94		
	50 üzeri	1	141.00			
	Toplam	233	115.09	15.09		

($p < .05$)

Tablo 4.4.’teki veriler incelendiğinde anlamlılık düzeyini (p) gösteren “sig.” Sütünü incelendiğinde “Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri” için $p = .000$, “Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri” için $p = .008$, “Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri” için $p = .001$, “Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri” için $p = .013$ ve “İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri” alt boyutu için $p = .009$ olduğu görülmüştür. Yukarıdaki tabloda yaşam becerileri ölçeğinin tüm alt boyutları ANOVA sonucunda aradaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Fakat bu farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Post Hoc Tukey analizi yapılabilmek için gruplarda en az iki kişi olması gerekmektedir. 50 yaş üzeri öğretmenlerden bir kişi olduğundan dolayı Post Hoc Turkey analizi yapılamamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerine ilişkin görüşlerinin kıdem değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek için ANOVA analizi yapılmıştır. Hesaplanan istatistiksel veriler Tablo 4.5.’te verilmiştir.

Tablo 4.5. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Ait ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Kıdem	n	\bar{X}	s	f	p	Anlamlı Fark
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	5-10	28	18.71	6.10	3.594	.007	(10-15)- (5-10)
	10-15	89	22.43	4.23			
	15-20	83	21.57	4.72			
	20-25	29	21.00	4.07			
	25-30	4	23.25	6.18			
	Toplam	233	21.51	4.78			
Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri	5-10	28	27.14	4.10	1.040	.387	
	10-15	89	28.76	3.58			
	15-20	83	27.98	4.42			
	20-25	29	28.31	3.76			
	25-30	4	29.25	6.29			
	Toplam	233	28.24	4.03			
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	5-10	28	26.85	5.59	1.237	.296	
	10-15	89	28.84	3.42			
	15-20	83	28.22	4.69			
	20-25	29	27.89	4.73			
	25-30	4	29.50	5.06			
	Toplam	233	28.27	4.39			

“(devamı arkadadır)”

“(devamı) Tablo 4.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Ait ANOVA Testi Sonuçları

Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	5-10	28	19.89	3.20	1.041	.387	
	10-15	89	20.91	2.35			
	15-20	83	20.27	3.47			
	20-25	29	20.27	2.95			
	25-30	4	21.75	3.30			
	Toplam	233	20.49	2.98			
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	5-10	28	15.96	2.70	.778	.540	
	10-15	89	16.78	2.19			
	15-20	83	16.45	2.64			
	20-25	29	16.79	1.98			
	25-30	4	16.00	2.94			
	Toplam	233	16.55	2.41			
Yaşam Becerileri Ölçeği Toplam	5-10	28	108.57	19.31	2.179	.072	(10-15)
	10-15	89	117.74	11.60			(5-10)
	15-20	83	114.53	16.51			
	20-25	29	114.27	13.42			
	25-30	4	119.75	23.05			
	Toplam	233	115.09	15.09			

Tablo 4.5’te veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin “Duygularla ve Stresle Başa Çıkma” boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonucunda arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($F_{228}=3.594$, $p<.05$). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden “Tukey” testi uygulanmış ve mesleki kıdemi 10-15 yıl olanların duygularla ve stresle başa çıkma düzeylerinin, mesleki kıdemi 5-10 yıl olanların duygularla ve stresle başa çıkma düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. Mesleki kıdemi 10-15 yıl olanların aritmetik ortalaması ($\bar{X}=22.43$) ve mesleki kıdemi 5-10 yıl olanların aritmetik ortalamasınının ($\bar{X}=18.71$) olduğu görülmektedir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemleri arttıkça duygularla ve stresle başa çıkma becerilerini daha az kullandıkları söylenebilir.

Empati Kurma ve Öz Farkındalık Becerileri düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Tek faktörlü ANOVA sonucunda aradaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($F_{228}=1.040$, $p>.387$). Bu nedenle, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin, empati kurma ve öz farkındalık becerileri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır.

Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Tek faktörlü ANOVA sonucunda farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. ($F_{228}=1.237$, $p>.296$).

Bu nedenle, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin, karar verme ve problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır.

Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Tek faktörlü ANOVA sonucunda aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. ($F_{228}=1.041$, $p>.387$). Bu nedenle, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünce becerileri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır.

İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Tek faktörlü ANOVA sonucunda aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. ($F_{228}=.778$, $p>.540$). Bu nedenle, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin, iletişim kişilerarası ilişki becerileri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerine ilişkin görüşlerinin mezun oldu alana göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 4.6.'da sunulmuştur.

Tablo 4.6. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği Puanlarının Mezun Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları*

Boyutlar	Mezun Olduğu Bölüm	n	X	Ss	t	p
Stresle ve Duygularla	Okul Öncesi	217	3.58	.810	.179	.858
	Diğer	16	3.55	.581		
Başa Çıkma	Okul Öncesi	217	4.03	.581	.251	.802
	Diğer	16	4.00	.521		
Empati Kurma ve Öz farkındalık	Okul Öncesi	217	4.03	.620	-.149	.882
	Diğer	16	4.06	.744		
Karar Verme ve Problem Çözme	Okul Öncesi	217	4.11	.597	1.125	.262
	Diğer	16	3.93	.592		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce	Okul Öncesi	217	4.12	.601	-1.515	.131
	Diğer	16	4.35	.598		
İletişim Kişilerarası İlişki	Okul Öncesi	217	3.96	.521	.061	.951
	Diğer	16	3.96	.521		

($p>.05$)

Tablo 4.6.'da ki veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ölçeği puanlarının mezun olduğu bölüm değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda

ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{231}=.179$, $t_{231}=.251$, $t_{231}=-.149$, $t_{231}=1.125$, $t_{231}=-1.515$, $t_{231}=.061$, $p>.05$). Buna göre farklı bölümlerden mezun olan okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerinin alt boyutlarına ilişkin görüşleri birbirine benzemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerine ilişkin görüşlerinin çalıştığı kuruma göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 4.7.'de sunulmuştur.

Tablo 4.7. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği Puanlarının Çalıştığı Kurum Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları*

Boyutlar	Çalıştığı Kurum	n	\bar{X}	Ss	t	p
Stresle ve Duygularla Başa Çıkma	MEB	231	3.58	.801	.302	.763
	Özel Kurum	2	3.41	.117		
Empati Kurma ve Öz farkındalık	MEB	231	4.03	.577	.262	.794
	Özel Kurum	2	3.92	.505		
Karar Verme ve Problem Çözme	MEB	231	4.04	.629	.574	.567
	Özel Kurum	2	3.78	.505		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce	MEB	231	4.10	.597	1.189	.236
	Özel Kurum	2	3.60	.565		
İletişim Kişilerarası İlişki	MEB	231	4.14	.603	1.212	.227
	Özel Kurum	2	3.62	.530		
Yaşam Becerileri Ölçeği Toplam	MEB	231	3.97	.521	.761	.447
	Özel Kurum	2	3.68	.438		

($p>.05$)

Tablo 4.7.'deki veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ölçeği puanlarının çalıştığı kurum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{231}=.302$, $t_{231}=.251$, $t_{231}=.262$, $t_{231}=.574$, $t_{231}=1.189$, $t_{231}=1.212$, $p>.05$). Buna göre farklı kurumlarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerinin alt boyutlarına ilişkin görüşleri birbirine benzemektedir.

4.1.2. Eğitsel Değerlere İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlere sahip olma düzeylerine ilişkin analizlerden elde edilen bulgular, Tablo 4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.8. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerlere Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Betimsel Veriler*

Alt Boyutları	n	X	S.s
Bireysel Değer	233	4.3374	.55301
Sosyal Değer	233	4.2790	.54581
İlişkisel Değer	233	4.3133	.55284
Toplam	233	4.3149	.52297

Tablo 4.8.'de verilen analiz sonuçlarına göre, okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler düzeylerinin “Tamamen katılıyorum” ($X=4.31$) seviyesinde olduğu söylenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde; Bireysel değer boyutuna bakıldığında “Tamamen katılıyorum” ($X=4.33$), Sosyal değer boyutuna bakıldığında “Tamamen katılıyorum” ($X=4.27$), İlişkisel değer boyutuna bakıldığında “Tamamen katılıyorum” ($X=4.31$) düzeyinde olduğu görülmektedir. Bulgulara göre okul öncesi öğretmenlerinin sahip olduğu eğitsel değerleri yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerine yaşam becerileri ölçeği uygulanmış olup öğretmenlerin uygulanan ölçekte yer alan her maddenin ortalama ve standart sapma değeri hesaplanmış olup çıkan değerler Tablo 4.9.'da yer almaktadır.

Tablo 4.9. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçek Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları*

Madde no	Maddeler		1	2	3	4	5	X	Görüş Düzeyi
Bireysel Değerler									
16	Doğal çevreye karşı duyarlıdırlar.	f	0	1	17	89	126	4.45	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	.4	7.3	38.2	54.1		
18	Okullarında iyi geleneklerin oluşmasını sağlarlar.	f	0	3	23	99	108	4.33	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	9.9	42.5	46.4		
20	Doğru ve yanlış ayırt etmeyi öğrenirler.	f	0	7	22	96	108	4.30	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.0	9.4	41.2	46.4		
21	İşlerini dürüstçe değerlendirmeyi öğrenirler.	f	0	2	22	110	99	4.31	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	.9	9.4	47.2	42.5		
22	Çalışma arkadaşlarıyla ilişkilerde nazik davranırlar.	f	0	3	25	102	103	4.30	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	10.7	43.8	44.2		
23	İşlerine karşı olumlu bir tutum izlerler.	f	0	8	12	101	112	4.36	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.4	5.2	43.3	48.1		
24	Barış içinde ve birlikte çalışmayı alışkanlık haline getirirler.	f	0	3	18	107	105	4.34	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	7.7	45.9	45.1		

“(devamı arkadadır)”

“(devamı) Tablo 4.9. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçek Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları*

25	Ellerinden gelen en iyi çabayı sergilerler.	f	0	3	17	98	115	4.39	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	7.3	42.1	49.4		
26	Uzlaştıkları ortak kurallara uyar ve saygı duyarlar.	f	0	7	23	103	100	4.27	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.0	9.9	44.2	42.9		
27	Birbirlerinin fiziksel ve psikolojik mahremiyetine saygı duyarlar.	f	0	5	16	93	119	4.39	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	2.1	6.9	39.9	51.1		
28	Okulun eşyalarını (ve mülkünü) korur.	f	0	7	18	74	134	4.43	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.0	7.7	31.8	57.5		
29	Okullarında eğitsel bir ortamı oluşturma çabasında dırlar.	f	0	9	21	93	110	4.30	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.9	9.0	39.9	47.2		
30	Mesleki gelişimleri için sorumluluk alırlar.	f	0	2	16	94	121	4.43	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	.9	6.9	40.3	51.9		
31	Görevleri ile ilgili sorumluluk alırlar.	f	0	3	23	87	120	4.39	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	9.9	37.3	51.5		
32	Çalışma arkadaşları ile ilgili sorumluluk alırlar	f	0	4	31	96	102	4.27	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.7	13.3	41.2	43.8		
33	Çalışma arkadaşlarına güvenirler	f	0	5	30	115	83	4.18	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	2.1	12.9	49.4	35.6		
34	Bilgi ve becerilerinin olası en iyi standartlara ulaşması için çalışırlar.	f	0	8	25	97	103	4.26	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.4	10.7	41.6	44.2		
35	Oluşturdukları hedeflere ulaşmaya çalışırlar	f	0	8	18	107	100	4.28	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.4	7.7	45.9	42.9		
Sosyal Değerler									
5	Değişikliklere hazır ve esnekler.	f	0	1	37	109	86	4.20	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	.4	15.9	46.8	36.9		
7	Her şeye açık ve dürüstler.	f	0	4	22	107	100	4.30	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.7	9.4	45.9	42.9		
8	Birbirlerinin ihtiyaçlarına duyarlıdırlar.	f	0	2	18	116	5,97	4.32	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	.9	7.7	49.8	41.6		
9	Başkalarından bekledikleri davranışları kendileri de davranırlar.	f	0	2	23	98	110	4.35	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	.9	9.9	42.1	47.2		
10	İşbirliğinde demokratiktirler.	f	0	7	24	96	106	4.29	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.0	10.3	41.2	45.5		
12	Okulları dışındaki insanlarla işbirliği yaparlar.	f	1	10	27	108	87	4.15	Tamamen Katılıyorum
		%	.4	4.3	11.6	46.4	37.3		
13	Öğrencilerin öğrenmesini destekleyen işbirliğine dayalı öğretim yöntemlerini kullanırlar.	f	0	3	26	105	99	4.28	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	11.2	45.1	42.5		
15	Bireysel çıkarlarından çok toplumun çıkarlarını düşünürler.	f	0	4	23	118	88	4.24	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.7	9.9	50.6	37.8		
17	Birbirlerine yardım eder ve cesaretlendirirler	f	0	3	22	93	115	4.37	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	9.4	39.9	49.4		
19	Hatalarını kabul etmeyi ve bunlardan ders çıkartmayı öğrenirler.	f	0	6	28	108	91	4.21	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	2.6	12.0	46.4	39.1		

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.9. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçek Yanıtlarının Boyutlara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları*

İlişkisel Değerler									
1	Mesleki rollerine uygun davranırlar.	f	0	4	23	117	89	4.24	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.7	9.9	50.2	38.2		
2	Yol gösterici ve aktif olmayı amaçlar.	f	0	3	24	109	97	4.28	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	10.3	46.8	41.6		
3	Huzurlu ve şefkatli bir ortam yaratmak amacındadırlar.	f	0	5	20	96	112	4.35	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	2.1	8.6	41.2	48.1		
6	Öğrencileri için buradadır.	f	0	3	7	96	127	4.48	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	1.3	3.0	41.2	54.5		
11	Velilerle işbirliği yaparlar.	f	0	7	22	106	98	4.26	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	3.0	9.4	45.5	42.1		
14	Farklılıkları hoş görmek için eğitim verirler.	f	0	6	25	110	92	4.23	Tamamen Katılıyorum
		%	0.0	2.6	10.7	47.2	39.5		

Tablo 4.9’da yer alan verilere göre okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeğinde yer alan sorulara çoğunluğu “Tamamen katılıyorum” yönünde düşüncelerini belirttikleri söylenebilir. Öğretmenler ölçekte yer alan 12. maddeye “Okulları dışındaki insanlarla işbirliği yaparlar.” en düşük ($X=4.15$) “Tamamen katılıyorum” yönünde cevap verirken, 6. maddeye “Öğrencileri için buradadır.” en yüksek ($X=4.48$) “Tamamen katılıyorum” yönünde cevap verdikleri söylenebilir. Bu da okul öncesi öğretmenlerinin yüksek eğitsel değerlere sahip olduklarını göstermektedir.

Ölçekteki sorulara verilen “Hiç katılmıyorum” cevabına bir kişinin işaretlediği görülmüştür. Uygulanan ölçeğe göre okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre eğitsel değerler arasındaki farklılıklara yönelik bağımsız örneklem t testi analiz sonuçları Tablo 4.10.’te verilmiştir.

Tablo 4.10. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı İçin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları*

Boyutlar	Cinsiyet	n	X	Ss	sd	t	p
Bireysel Değer	Kadın	217	4.35	.560	231	1.308	.192
	Erkek	16	4.16	.407			
Sosyal Değer	Kadın	217	4.28	.542	231	1.210	.228
	Erkek	16	4.11	.449			
İlişkisel Değer	Kadın	217	4.32	.551	231	1.257	.210
	Erkek	16	4.14	.563			
Eğitsel Değerler Ölçeği Toplam	Kadın	217	4.32	.528	231	1.333	.184
	Erkek	16	4.14	.415			

($p>.05$)

Tablo 4.10.'da okul öncesi öğretmenlerin eğitsel değerler düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{231}=1.308$, $t_{231}=1.210$, $t_{231}=1.257$, $t_{231}=1.333$, $p>.05$). Buna göre cinsiyetin, okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler düzeylerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir. Tablo incelendiğinde okul öncesi kadın öğretmenlerin eğitsel değerler ortalamasının ($X=4.32$), erkek okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ortalamasından ($X=4.14$) yüksek olduğu belirlenmiştir. Bayan okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerin alt boyutlarına yönelik görüşlerinin erkek okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerin alt boyutlarına yönelik görüşlerinden daha olumlu olduğu görülmüştür.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerinin yaşlarına göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4.11.'de verilmiştir.

Tablo 4.11. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerlerine İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Yaş Aralığı	n	\bar{X}	$S.s$	F	p	Anlamlı Fark
Bireysel Değer	25-30	16	4.27	.830	.935	.459	-
	30-35	33	4.37	.471			
	35-40	106	4.27	.537			
	40-45	68	4.40	.546			
	45-50	9	4.49	.463			
	50 üzeri	1	5.00				
	Toplam	233	4.33	.553			
Sosyal Değer	25-30	16	4.15	.799	.695	.627	-
	30-35	33	4.26	.428			
	35-40	106	4.25	.536			
	40-45	68	4.30	.525			
	45-50	9	4.45	.479			
	50 üzeri	1	4.90				
	Toplam	233	4.27	.537			
İlişkisel Değer	25-30	16	4.30	.707	.676	.642	-
	30-35	33	4.30	.484			
	35-40	106	4.28	.567			
	40-45	68	4.32	.541			
	45-50	9	4.53	.414			
	50 üzeri	1	5.00				
	Toplam	233	4.31	.552			
Eğitsel Değerler Ölçeği Toplam	25-30	16	4.24	.781	.816	.539	-
	30-35	33	4.32	.425			
	35-40	106	4.27	.515			
	40-45	68	4.35	.516			
	45-50	9	4.49	.455			
	50 üzeri	1	4.97				
	Toplam	233	4.31	.522			

($p>.05$)

Eğitsel değerler ölçeğinin ANOVA analizi yapılmış olup varyans homojenliğini incelemek için “Levene testi” sonucu incelendiğinde her üç alt boyutunda da bu şartın yerine getirildiği görülmüştür. Levene testi sonuçları “bireysel boyut” için ($p=.111$), “sosyal boyut” için ($p=.100$) “ilişkisel boyut” için ($p=.554$) olduğu her üç değerinde de $p>.05$ ’den büyük olduğu yani anlamsız olduğu görülmüştür. Bu durumda varyans homojenliğinin sağladığı söylenebilir.

Tablo 4.11.’daki veriler incelendiğinde anlamlılık düzeyini (p) gösteren “sig.” Sütünü incelendiğinde “Bireysel boyut” için $p=.459$, “Sosyal boyut” için $p=.627$, “İlişkisel boyut” için $p=.642$ olduğu görülmektedir. Yukarıdaki ANOVA tablosunda eğitsel değerler ölçeğinin tüm alt boyutları bu değeri sağlamadığı görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerine ilişkin görüşlerinin kıdem değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek için ANOVA analizi yapılmıştır. Hesaplanan istatistiksel veriler Tablo 4.12.’te verilmiştir.

Tablo 4.12. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerlerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Ait ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Kıdem	n	\bar{X}	S.s	F	p	Anlamlı Fark
Bireysel Değer	5-10	28	4.43	.692	1.046	.384	
	10-15	89	4.28	.468			
	15-20	83	4.30	.598			
	20-25	29	4.45	.507			
	25-30	4	4.59	.527			
	Toplam	233	4.33	.550			
Sosyal Değer	5-10	28	4.29	.673	.530	.714	
	10-15	89	4.23	.462			
	15-20	83	4.26	.571			
	20-25	29	4.36	.522			
	25-30	4	4.52	.550			
	Toplam	233	4.27	.537			
İlişkisel Değer	5-10	28	4.45	.568	2.215	.068	
	10-15	89	4.23	.502			
	15-20	83	4.27	.595			
	20-25	29	4.48	.523			
	25-30	4	4.66	.451			
	Toplam	233	4.31	.552			
Eğitsel Değerler Ölçeği Toplam	5-10	28	4.39	.644	1.115	.350	
	10-15	89	4.26	.437			
	15-20	83	4.29	.566			
	20-25	29	4.43	.501			
	25-33	4	4.58	.514			
	Toplam	233	4.31	.522			

($p>.05$)

Tablo 4.12’de veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin bireysel değerlerine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonucunda arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($F_{228}=1.046, p>.05$). Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin, mesleki kıdemlerinin bireysel değer üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal değerlerine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonucunda arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($F_{228}=.530, p>.05$). Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin, mesleki kıdemlerinin sosyal değerleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlerin ilişkisel değerlerine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonucunda arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($F_{228}=2.215, p>.05$). Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin, mesleki kıdemlerinin sosyal değerleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerine ilişkin görüşlerinin mezun oldu alana göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 4.13.’te sunulmuştur.

Tablo 4.13. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçeği Puanlarının Mezun Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları*

Boyutlar	Mezun Olduğu Bölüm	n	\bar{X}	Ss	t	p
Bireysel Değer	Okul Öncesi	217	4.32	.550	-1.536	.126
	Diğer	16	4.54	.570		
Sosyal Değer	Okul Öncesi	217	4.25	.531	-2.431	.016
	Diğer	16	4.58	.545		
İlişkisel Değer	Okul Öncesi	217	4.28	.544	-3.095	.002
	Diğer	16	4.71	.515		
Eğitsel Değerler Ölçeği Toplam	Okul Öncesi	217	4.29	.518	-2.169	.031
	Diğer	16	4.58	.527		

Tablo 4.13’teki veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin bireysel değerlerine ilişkin görüşlerinin mezun olduğu bölüme göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($F_{231}=-1.536, p>.05$). Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin, mezun olduğu bölüm değişkenine göre bireysel değer üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal değere ilişkin görüşlerinin mezun olduğu bölüme göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonucuna göre arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{231} = -2.431, p < .05$). Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin, mezun olduğu bölüme göre sosyal değerleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bir başka ifadeyle okul öncesi öğretmenlerinin mezun olduğu bölüm sosyal değerlerini etkileyen bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Öğretmenlerin ilişkişel değere ilişkin görüşlerinin mezun olduğu bölüme göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonucunda arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($F_{231} = -3.095, p < .05$). Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin, mezun olduğu bölüm değişkenine göre sosyal değerleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal ve ilişkişel değerlerinin diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin sosyal ve ilişkişel değerlerinden yüksek değere sahip oldukları söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerine ilişkin görüşlerinin çalıştığı kuruma göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonuçları Tablo 4.14.'te sunulmuştur.

Tablo 4.14. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitsel Değerler Ölçeği Puanlarının Çalıştığı Kurum Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları*

Boyutlar	Çalıştığı Kurum	n	X	Ss	t	p
Bireysel Değer	MEB	231	4.34	.546	.866	.387
	Özel Kurum	2	4.00	1.414		
Sosyal Değer	MEB	231	4.27	.537	1.258	.210
	Özel Kurum	2	3.80	.424		
İlişkişel Değer	MEB	231	4.31	.552	.590	.556
	Özel Kurum	2	4.08	.824		
Eğitsel Değerler Ölçeği Toplam	MEB	231	4.31	.519	.975	.331
	Özel Kurum	2	3.95	1.019		

($p > .05$)

Tablo 4.14.'teki veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeği puanlarının çalıştığı kurum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için yapılan bağımsız örneklem için t-testi sonucunda ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{231} = .866, t_{231} = 1.258, t_{231} = .590, t_{231} = .574, p > .05$). Buna göre farklı kurumlarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerin alt boyutlarına ilişkin görüşleri birbirine benzemektedir.

4.1.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Ölçeği İle Eğitsel Değerler Ölçeği Arasındaki İlişkilere Ait Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiye yönelik yapılan “Pearson Korelasyon Analizi” yapılarak elde edilen sonuçlar Tablo 4.15.’te verilmiştir.

Tablo 4.15. Okul Öncesi Öğretmenlerinin YBÖ ile EDÖ İlişkisini Belirlemeye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Tablosu

Faktörler	Duyularla ve Stresle Başa Çıkma	Empati Kurma ve Öz farkındalık	Karar Verme ve Problem Çözme	Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce	İletişim ve Kişiler Arası İlişki	Bireysel Değer	Sosyal Değer	İlişkisel Değer	YBÖ	EDÖ
Duyularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	1									
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	.621**	1								
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	.548**	.630**	1							
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	.396**	.543**	.776**	1						
İletişim ve Kişiler Arası İlişki Becerileri	.417**	.596**	.528**	.553**	1					
Bireysel Değer	.239**	.446**	.542**	.558**	.548**	1				
Sosyal Değer	.291**	.440**	.542**	.501**	.537**	.837**	1			
İlişkisel Değer	.249**	.408**	.562**	.522**	.469**	.832**	.837**	1		
Yaşam Becerileri Ölçeği	.788**	.850**	.871**	.783**	.714**	.551**	.553**	.530**	1	
Eğitsel Değerler Ölçeği	.268**	.459**	.572**	.561**	.556**	.976**	.942**	.906**	.574**	1

Bu sonuçlara göre, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = .574, p < .01$). Ayrıca, alt boyutlar arasında da pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. "Sosyal değer" ile "İlişkisel değer" arasında en güçlü korelasyonun ($r = .837, p < .01$) olduğu ve "Bireysel değer" ile "Duygularla ve stresle başa çıkma becerileri" arasında ise en zayıf korelasyonun ($r = .239, p < .01$) olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca, yaşam becerileri ile eğitsel değerler arasındaki ilişkide hangisinin yordayan olduğunu incelemek amacıyla yapılan doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 4.16'da sunulmuştur. Bu analiz, hangi alt boyutların eğitsel değerleri daha fazla yordadığını ortaya çıkarabilir.

Tablo 4.16. Yaşam Becerileri Ölçeği İle Eğitsel Değerler Ölçeği Arasındaki İlişkide, Hangisinin Yordayan Olduğunu Tespit Etmeye Yönelik Olarak Yapılmış Olan Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	R	R ²	F	P
(Sabit)	1.502	.233		6.445	.000	.574	.330	113.648	.000*
Eğitsel Değerler Ölçeği	.572	.054	.574	10.661	.000				.000*
Ortalaması									

($p < .05$)

Tablo 4.16.'da yer alan basit doğrusal regresyon analizi sonucuna göre eğitsel değerlerin, yaşam becerileri ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur, ($R=.57, R^2=.33, p<.01$). Buna göre eğitsel değerler yaşam becerilerindeki toplan varyansın %33'ünü açıklamaktadır. Standardize edilmiş (β) katsayısı ve t değerine bakıldığında eğitsel değerlerin yaşam becerilerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişki incelendiği bu çalışmada, yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkide değişkenler açısından yapılmış olan kısmi korelasyon analiz sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda tablolarda verilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılmış olan kısmi korelasyon analizine yönelik bulgular Tablo 4.17.'de verilmiştir.

Tablo 4.17. *Cinsiyet Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki*

Cinsiyet		<i>n</i>	<i>X</i>	<i>S</i>	<i>R</i>	<i>p</i>
Kadın	YBÖ	217	3.96	.535	.585**	.000
	EDÖ	217	4.32	.528		
Erkek	YBÖ	16	3.98	.234	.343**	.194
	EDÖ	16	4.14	.415		

(** $p < .01$)

Tablo 4.17.'ye göre, kadın okul öncesi öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerler ölçeği puanları arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r = .585, p < .01$). Erkek öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerler ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulunmuştur ($r = .343, p > .01$).

Yaş değişkeni açısından okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiyi test etmek için yapılmış olan kısmi korelasyon analizine yönelik bulgular Tablo 4.18.'de verilmiştir.

Tablo 4.18. *Yaş Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki*

Yaş		<i>n</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>R</i>	<i>p</i>
25-30 arası	YBÖ	16	3.39	.617	.595	.015
	EDÖ		4.24	.781		
30-35 arası	YBÖ	33	4.06	.356	.255	.152
	EDÖ		4.32	.425		
35-40 arası	YBÖ	106	4.04	.489	.637**	.000
	EDÖ		4.27	.515		
40-45 arası	YBÖ	68	3.91	.526	.655**	.000
	EDÖ		4.35	.516		
45-50 arası	YBÖ	9	4.07	.516	.519	.152
	EDÖ		4.49	.455		
50'den büyük	YBÖ	1	4.86			
	EDÖ		4.97			

 $(p < .01)$

Tablo 4.18'e göre, yaş aralığı, 25-30 arası ($r = .595, p < .01$), olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerleri ölçek puanları arasında istatistiksel olarak olumlu yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p < .01$). Ayrıca 35-40 yaş aralığında bulunan öğretmenlerin ($r = .637, p < .01$) ve 40-45 yaş aralığında ($r = .655, p < .01$) olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerleri ölçek puanları arasında

istatistiksel olarak olumlu yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p < .01$). Yaş aralığı 30-35 arası ($p = .152$), 45-50 arası ($p = .152$) olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerleri ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadığı görülmüştür ($p > .05$). Ayrıca 50'den büyük yaş aralığında bir kişi bulunduğu için korelasyon analiz sonuçları bulunamamıştır.

Kıdem değişkeni açısından okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerler arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılmış olan kısmi korelasyon analizine yönelik bulgular Tablo 4.19'da verilmiştir.

Tablo 4.19. Okul Öncesi Öğretmenlerinin *Kıdem Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki*

Kıdem		<i>n</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
5-10 arası	YBÖ	28	3.74	.665	.574	.001
	EDÖ		4.39	.644		
10-15 arası	YBÖ	89	4.06	.400	.443**	.000
	EDÖ		4.26	.437		
15-20 arası	YBÖ	83	3.94	.569	.714**	.000
	EDÖ		4.29	.566		
20-25 arası	YBÖ	29	3.94	.462	.551**	.002
	EDÖ		4.43	.501		
25-30 arası	YBÖ	4	4.12	.795	.912**	.088
	EDÖ		4.58	.514		

(** $p < .01$)

Tablo 4.19'a göre, kıdemleri, 5-10 arası ($r = .574$, $p < .01$), 10-15 arası ($r = .443$, $p < .01$), 15-20 arası ($r = .714$, $p < .01$) ve 25-30 arası ($r = .551$, $p < .01$) olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerler ölçek puanları arasında istatistiksel olarak olumlu yönlü ve anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur ($p < .01$). Kıdem yılı 25-30 arası ($r = .912$), olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerler ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadığı görülmüştür ($p > .05$).

Mezun olduğu bölüm değişkeni açısından okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılmış olan kısmi korelasyon analizine yönelik bulgular Tablo 4.20.'de verilmiştir.

Tablo 4.20. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Bölüm Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki*

Mezun Olduğu Bölüm		<i>n</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Okul Öncesi Öğretmeni	YBÖ	217	3.96	.521	.613**	.000
	EDÖ		4.29	.518		
Diğer	YBÖ	16	3.96	.512	.181**	.663
	EDÖ		4.58	.527		

Tablo 4.20.'ye göre, okul öncesi öğretmenliğinden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerleri ölçeği puanları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=.613$, $p<.01$). Bulgulara göre okul öncesi öğretmenliğinden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri arttıkça eğitsel değerlerinin arttığını söylenebilir. Ya da eğitsel değerleri arttıkça yaşam becerilerinin arttığını söylenebilir. Diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerleri ölçeği puanları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir ($r=.181$, $p>.01$). Diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri arttıkça eğitsel değerlerinin düşük düzeyde olması birbirlerini etkileme düzeylerinin çok düşük olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalıştığı kurum değişkeni açısından okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiyi test etmek için yapılmış olan kısmi korelasyon analizine yönelik bulgular Tablo 4.21'de verilmiştir.

Tablo 4.21. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalıştığı Kurum Değişkeni Açısından Yaşam Becerileri ve Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişki*

Çalıştığı Kurum		<i>n</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
MEB	YBÖ	231	3.97	.521	.586**	.000
	EDÖ		4.31	.519		
Özel Kurum	YBÖ	2	3.68	.438	-1.000**	
	EDÖ		3.95	1.019		

(** $p<.01$)

Tablo 4.21'de MEB'de görev yapan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerleri puanları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. ($r= .586$, $p<.01$). Bulgulara göre MEB de çalışan öğretmenlerin yaşam becerileri arttıkça

eğitsel değerlerinin de arttığını bunun orta düzeyde olduğunu söylenebilir. Ya da eğitsel değerleri arttıka yaşam becerilerinin arttığını bunun orta düzeyde olduğu ifade edilebilir. Özel kurumlarda görev yapan öğretmenlerin yaşam becerileri leği puanları ile eğitsel değerleri leği puanları arasında negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir ($r = -1.000$).

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİ

5.1. Sonuç ve Tartışmalar

Öğretmenlerin yaşam becerileri düzeylerinin genel olarak "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde olması olumlu bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Bu durum, öğretmenlerin duygularla başa çıkma, empati kurma, karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünme ve iletişim becerilerinde güçlü olduklarını gösterebilir.

Alt boyutlara ayrılan yaşam becerilerindeki farklılık da dikkat çekicidir. Özellikle iletişim kişilerarası ilişki becerilerinde en yüksek düzeyde olmaları, öğretmenlerin sosyal etkileşim ve iletişim konusunda güçlü olduklarını işaret edebilir. Diğer yandan, duygularla başa çıkma becerilerinde daha düşük bir düzeyde olmaları, bu konuda desteklenmeye ihtiyaç duyabileceklerini gösteriyor olabilir.

Araştırmanın cinsiyet, yaş, kıdem, mezuniyet alanı ve çalışılan kurum gibi değişkenlere göre yaşam becerileri düzeyi ve eğitsel değerler arasındaki ilişkiyi incelemesi, öğretmenlerin bu konulardaki farklılıklarını anlamak açısından önemli olacaktır. Bu veriler, eğitim politikaları ve öğretmen gelişim programları için değerli bilgiler sağlayabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri alt boyutları yaş, cinsiyet, kıdem, mezun olduğu bölüm ve çalıştığı kurum değişkeni açısından incelendiğinde şu bulgulara ulaşılmıştır:

Cinsiyet değişkenine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç, araştırmada yer alan öğretmenlerin yaşam becerileri düzeyinin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılık göstermediğini göstermektedir. Yani, kadın öğretmenlerle erkek öğretmenler arasında yaşam becerileri açısından belirgin bir ayrım bulunmamaktadır. Bu bulgu, yaşam becerilerinin cinsiyete bağlı olarak değişmediğini ve her iki cinsiyetin de benzer düzeyde yaşam becerilerine sahip olduğunu gösterebilir. Cinsiyetin, en azından bu yaşam becerileri ölçümü bağlamında, öğretmenlerin duygusal, sosyal ve profesyonel beceri düzeyleri üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını düşündürülebilir.

Yaş değişkeni ile ilgili yapılan analizler sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri açısından anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Ancak, hangi yaş gruplarında farklılıkların olduğu konusunda belirli bir bilgi sunulmamıştır, çünkü yaş değişkeni daha ayrıntılı bir şekilde raporlanmamıştır.

Kıdem değişkeni ile ilgili yapılan analizde ise "Duygularla ve Stresle Başa Çıkma" boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Mesleki kıdemi 10-15 yıl olan öğretmenler

ile 5-10 yıl olan öğretmenler arasında duygularla ve stresle başa çıkma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki deneyimleri arttıkça duygularla ve stresle başa çıkma becerilerinin azaldığını göstermektedir.

Diğer yaşam becerileri alt boyutlarına dair yapılan analizlerde, mesleki kıdemin etkili bir belirleyici olmadığı gözlemlenmiştir. Empati kurma, öz farkındalık, karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünce, iletişim ve kişilerarası ilişki becerileri üzerinde yaşam becerilerini etkileyen bir değişken olarak kıdem tespit edilememiştir. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları bölüme göre yaşam becerilerinin alt boyutlarındaki görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Bu da farklı bölümlerden mezun olan okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerine dair görüşlerinin birbirine benzer olduğunu göstermektedir.

Çalıştığı kurum değişkenine göre yapılan analizlerde, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ölçeğinin diğer alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, farklı kurumlarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri alt boyutlarına dair görüşlerinin benzer nitelikte olduğunu göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler düzeylerinin “Tamamen katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Ölçeğin alt boyutlardaki düzeylerine bakıldığında bireysel değer boyutu, sosyal değer boyutu ve ilişki boyutunda “Tamamen katılıyorum” düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerin alt boyutları yaş, cinsiyet, kıdem, mezun olduğu bölüm ve çalıştığı kurum değişkeni açısından incelendiğinde şu bulgulara ulaşılmıştır:

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerin alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre ortalamalar arasında anlamlı bir düzeyde fark olmadığı bulunmuştur. Buna göre cinsiyetin, okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değer düzeylerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir. Eryılmaz (2017) tarafından yapılan çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleki değerlerine ilişkin görüşlerini cinsiyetlerine göre değerlendirmiş. Bu çalışmada, 157 sınıf öğretmeni adayından 112'si kadın ve 45'i erkektir. Ancak, cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleki değerlerinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Altunay ve Yalçınkaya'nın (2011) çalışmasına göre, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre benimsedikleri değerler karşılaştırıldığında, kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre bütün değer boyutlarına daha fazla önem verdikleri ortaya konulmuştur.

Güleç'in (2020) çalışmasında ise sınıf öğretmenlerine yönelik yapılan araştırmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir düzeyde farklılık ortaya çıkmıştır. Erkek öğretmenlerin, "bireysel değer", "sosyal değer" ve "ilişkisel değer" boyutlarına yönelik görüşlerinin ortalamasının, kadın öğretmenlerin ortalamasından yüksek olduğu belirtilmiştir. Yani, erkek öğretmenlerin bu değerlere yönelik görüşleri kadın öğretmenlere göre daha olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeğinin ANOVA analizi yapılmış olup varyans homojenliğini incelemek için "Levene testi" sonucu incelendiğinde her üç alt boyutun da bu şartı yerine getirdiği, alt değerlerin de $p > .05$ 'ten büyük olduğu yani anlamsız olduğu tespit edilmiştir. Güleç'in (2020) çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeğinin boyutlarına ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir düzeyde farklılaştığı belirtilmiştir. Genç öğretmenlerin yaşlı öğretmenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bu durum, öğretmenlerin yaş aralığı arttıkça eğitsel değerlerinin azaldığı şeklinde yorumlanabilir. Yani, taze öğretmenlerin eğitsel değerlere daha olumlu yaklaştığı, yaşlı öğretmenlerin ise daha düşük bir değerlendirme yaptığı ifade edilmektedir.

Bu bulgu, Eryılmaz'ın (2017) sınıf öğretmenleri adayları üzerinde yaptığı çalışma ile uyumlu değildir. Eryılmaz'ın çalışmasında, 18-21 yaş grubundaki öğretmen adaylarının daha yüksek puanlar verdiği belirtilmiştir. Ancak Güleç'in çalışması, genel öğretmen popülasyonunda yaşın artmasıyla eğitsel değerlerin azaldığını öne sürmektedir.

Diğer bir çalışma olan Altunay ve Yalçınkaya'nın (2011) araştırması ise 18-20 yaş grubundaki öğretmen adaylarının geleneksel değerleri, 21 yaş ve üstündeki öğretmen adaylarına göre daha düşük düzeyde benimsediğini belirtmiştir. Bu durum, yaşın artmasıyla geleneksel değerlerin azaldığına işaret etmektedir ve Güleç'in çalışmasıyla bir çelişki içermemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine yönelik yapılan analizlerde, mesleki kıdem "Bireysel değer", "Sosyal değer" ve "İlişkisel değer" üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, Güleç'in (2020) çalışmasına zıt olarak, sınıf öğretmenlerinin

eğitsel değerler ölçeğinin boyutlarına ilişkin görüşlerinin kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır. Kıdem yılı az olan öğretmenler ile kıdem yılı fazla olan öğretmenler arasında belirgin bir farklılık tespit edilmemiş; bu durum, öğretmenlerin kıdem yılı aralığı arttıkça eğitsel değerlerinde bir azalma eğilimi göstermediğini işaret etmektedir. Dolayısıyla, daha yeni başlamış veya daha az kıdemli öğretmenlerin eğitsel değerlere daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları, kıdem yılı arttıkça bu değerlendirmenin düşmediği şeklinde bir yorumda bulunmak mümkündür.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeğinin alt değeri olan bireysel değerlerine ilişkin görüşlerinin mezun olduğu bölüme göre ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Öğretmenlerin sosyal değerler ve ilişkisel değerlere ilişkin görüşlerin de farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre okul öncesi öğretmenlerinin mezun olduğu bölüme göre sosyal değerler ve ilişkisel değerler üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bir başka ifadeyle okul öncesi öğretmenlerinin sosyal ve ilişkisel değerlerinin diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin sosyal ve ilişkisel değerlerinden yüksek değere sahip oldukları söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerler ölçeğinin diğer alt boyutlarına dair görüşlerinde, çalıştıkları kurum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Yani, farklı kurumlarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin eğitsel değerlerin alt boyutlarına dair görüşleri benzerlik göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiye yönelik yapılan “Pearson Korelasyon Analizi” sonucuna göre aralarında .01 anlamlılık düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Alt boyutlar arasında incelendiğinde alt boyutlar arasında da pozitif yönde anlamlı ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. “Sosyal değer” ile “İlişkisel değer” arasında en güçlü korelasyonun olduğu, “Bireysel değer” ile “Duygularla ve stresle başa çıkma becerileri” arasında ise en zayıf korelasyonun olduğu görülmüştür. Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkinin incelendiği basit doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, eğitsel değerlerin yaşam becerilerindeki toplam varyansın %33'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Bu bağlamda, eğitsel değerlerin yaşam becerilerini pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı ifade edilebilir.

Yaşam becerileri ile eğitsel değerler arasındaki ilişki incelendiğinde yaş, cinsiyet, kıdem, mezun olduğu bölüm ve çalıştığı kurum değişkeni açısından şu bulgulara ulaşılmıştır:

Kadın okul öncesi öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerler ölçeği puanları arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerler ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulunmuştur.

Yaş aralığında bulunan öğretmenlerden 25-30 arası olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerleri ölçek puanları arasında istatistiksel olarak olumlu yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca 35-40 yaş aralığında bulunan öğretmenlerin ve 40-45 yaş aralığında olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerleri ölçek puanları arasında istatistiksel olarak olumlu yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yaş aralığı 30-35 arası ve 45-50 arası olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerleri ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca 50'den büyük yaş aralığında bir kişi bulunduğu için korelasyon analiz sonuçları bulunamamıştır.

Öğretmenlerin kıdemleri, 5-10 arası, 10-15 arası, 15-20 arası ve 25-30 arası olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerler ölçek puanları arasında istatistiksel olarak olumlu yönlü ve anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Kıdem yılı 25-30 arası olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçek puanları ile eğitsel değerler ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadığı görülmüştür.

Okul öncesi öğretmenliğinden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerleri ölçeği puanları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Bulgulara göre okul öncesi öğretmenliğinden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri arttıkça eğitsel değerlerinin arttığını söylenebilir. Ya da eğitsel değerleri arttıkça yaşam becerilerinin arttığını söylenebilir. Diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerleri ölçeği puanları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin yaşam becerileri arttıkça eğitsel değerlerinin düşük düzeyde olması birbirlerini etkileme düzeylerinin çok düşük olduğunu ortaya koymaktadır.

MEB'de görev yapan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerleri puanları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Bulgulara göre MEB de çalışan öğretmenlerin yaşam becerileri arttıkça eğitsel değerlerinin de arttığını bunun orta düzeyde olduğunu söylenebilir. Ya da eğitsel değerleri arttıkça yaşam becerilerinin arttığını bunun orta düzeyde olduğu ifade edilebilir. Özel kurumlarda görev

yapan öğretmenlerin yaşam becerileri ölçeği puanları ile eğitsel değerleri ölçeği puanları arasında negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerler düzeyi ve bunların arasındaki ilişkinin ortaya çıkartılması amaçlandığı bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde görev yapan devlet okullarında çalışan 231, özel okullarda çalışan 2 öğretmen ve bunlardan 217'si kadın, 16'sı erkek olmak üzere 233 okul öncesi öğretmenin örneklemi oluşturduğu bu çalışmada, veri toplama araçları olarak kişisel bilgi formu, yaşam becerileri ölçeği ve eğitsel değerler ölçeği kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucuna göre okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerinin “Tamamen katılıyorum” seviyesinde, eğitsel değerlerim “Tamamen katılıyorum” seviyesinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada, yaşam becerileri ve eğitsel değerler açısından cinsiyet, yaş, kıdem, çalıştığı okul ve mezun olduğu bölüm değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Eğitsel değerlerin artmasıyla yaşam becerilerinin olumlu yönde etkilendiği gözlemlenmiştir.

5.2. Öneriler

1. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerileri ölçeğinin alt boyutlarından duygularla stresle ve başa çıkma becerisinin düşük çıkmasından dolayı MEB sene başı yada sene sonu seminer haftasında öğretmenlere bu alt boyut kapsamında seminerler düzenlenebilir.
2. Özel kurumlarda görev yapan öğretmenlerin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasında negatif yönlü ilişki olmasının nedenleri araştırılabilir.
3. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam becerilerinin yaş değişkeni açısından incelendiğinde anlamlılık düzeylerini sağladığı tespit edilmiştir. Farklılık olan grupların testinde Post Hoc Tukey analizi yapılabilmesi için gruplarda en az iki kişinin olması gerekmektedir. Yaş değişkeni açısından farklılıkların hangi yaşlardan kaynaklandığı tespit etmek için daha geniş örneklem grubu ile çalışılabilir.
4. Alanyazında yapılan araştırmalar sonucunda öğretmenlerin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiyi farklı branşlar açısından inceleme yapılabilir.
5. Alanyazında yapılan araştırmalar sonucunda öğretmenlerin yaşam becerileri ile eğitsel değerleri arasındaki ilişkiyi farklı evren, örneklem ve değişkenler açısından inceleme yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Altunay, E., ve Yalçınkaya, M. (2011). Öğretmen Adaylarının Bilgi Toplumunda Değerlere İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi (Educational Administration: Theory and Practice)*, 17(1), 5-28.
- Akbaş, O. (2007). Türk Milli Eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının (değerlerinin) ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinde gerçekleşme derecesinin değerlendirilmesi. *Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu*, 26–28 Kasım 2004, İstanbul, Türkiye, ss. 673–695.
- Aydın, A. (2010). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Tek Ağaç Yayınları.
- Aydın, Z. M., ve Akyol, Ş.G. (2013). *Okulda değerler eğitimi & yöntemler-etkinlikler kaynaklar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Balcı, F. A. ve Yanpar Yelken, T. (2010). İlköğretim Öğretmenlerinin “Değer” Kavramına Yükledikleri Anlamlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 81-90.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bobaroğlu, M. (2002). *Aydınlanma sorunu ve değerler*. İstanbul: Ayna Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Cooper, B. (2004). Empathy, Interaction and Caring: Teachers Roles in a Constrained Environment. *Pastoral Care*, 22(3), 12-21.
- Çağlayan, A. (2005). *Ahlak Pusulası*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Dewey, J. (2008). *Okul ve Toplum*. (Çev: H.A. Başman). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Dönmez, B., ve Cömert, M. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin değer sistemi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(14), 29-59.
- Er, H. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Değer Alguları İle Benlik Saygıları Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Eryılmaz, İ. (2017). *Sınıf öğretmeni adaylarının mesleki değerlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Giresun Üniversitesi, Giresun.
- Girmen, P. (2012). *Eskişehir Folklorunda Çocuk Oyunları ve Bu Oyunların Yaşam Becerisi Kazandırmadaki Rolü*. Millî Folklor, 24(95), 263-273.
- Gulhane, T. F. (2014). Life Skills Development Through School Education. *IOSR Journal of Sports and Physical Education*, 1(6), 28-29.

- Güçlü, M. (2015). Türkiye’de Değerler Eğitimi Konusunda Yapılan Araştırmalar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38).
- Güleç, V. K. (2020). *Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri İle Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Hanley, G. P., Heal, N. A., Tiger, J. H., & Ingvarson, E. T. (2007). Evaluation of a Classwide Teaching Program for Developing Preschool Life Skills. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 40, 277–300.
- Kar, A. K. (2011). Importance of Life Skills for The Professionals of 21st Century. *The IUP Journal of Soft Skills*, 5(3), 35-45.
- Kia-Dehi, N. K. (2016). Comparing the Effects of Life Skills Training on Male and Female High School Students’ Self-esteem in Sari. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 5(1), 212-219.
- Korkmaz, Ç. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Yaşam ve 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Kurtdede Fidan, N., & Yıldırım, N. (2018). An Investigation Of Preservice Teachers’ Life Skills In Terms Of Various Variables. *European Journal of Education Studies*, 5(4), 105-113.
- Kurtdede Fidan, N., & Aydoğdu, B. (2018). Life Skills From The Perspectives of Classroom and Science Teachers. *International Journal of Progressive Education*, 14(1), 32-55.
- Millî Eğitim Bakanlığı Erzurum Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü. (2013). *Değerler eğitimi kılavuzu*. Erzurum: Zafer Ofset Matbaacılık.
- Prasertcharoensuka, T., Somprachb, K., & Ngangc, T. K. (2015). Influence of Teacher Competency Factors and Students’ Life Skills on Learning Achievement. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 18(6), 566-572.
- Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: The Free.
- Sreekumar, V. N. (2016). Life Skill Education Among Adolescents. *International Journal of Development Research*, 6(11), 10188-10191.
- Türk Dil Kurumu. (2019). *Türkçe Sözlük*.
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c5ca313ecf166.25991180 (Erişim Tarihi: 16.01.2019).
- United Nations. (2003). *Life Skills Training Guide for Young People: HIV/AIDS and Substance Use Prevention. Module 7 Life Skills*. New York: United Nations.

- Yaşaroğlu, C. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal Of Social Science*, (27), 123-134.
- Yaman, E. (2016). *Değerler Eğitimi Eğitimde Yeni Ufuklar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yel, S., ve Aladağ, S. (2009). Sosyal Bilgilerde Değerlerin Öğretimi. *İçinde: Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Ed: M. Safran), ss. 68-224. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yiğittir, S. (2010). İlköğretim Öğrenci Velilerinin Okullarda Kazandırılmasını Arzuladığı Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(19), 207-223.
- Yiğittir, S., ve Öcal, A. (2010). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Değer Yönelimleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 407-416.

EKLER

Ek 1: Uygulama İzin Onayı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-88367541
Konu : Anket Uygulama İzni

30/10/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 06.10.2023 tarihli ve 428551 sayılı yazısı.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tülay TOPDAŞ, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri ile Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlamış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli İli Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde bulunan okullarda görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2023/2024 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Emre ÇALIŞKAN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
30/10/2023
Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah.29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi : http://denizli.meb.gov.tr
E-Posta : ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.İ.
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evrak.sorum.meb.gov.tr adresinden d53c-3025-3acc-b62f-f848 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.10.2023-E.428268

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma, "Pamukkale Üniversitesi Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans" adıyla, Tülay TOPDAŞ tarafından Eylül-Aralık 2023 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri İle Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırmanın Nedeni: Bilimsel araştırma Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Denizli İli, Pamukkale ve Merkezefendi İlçesi

Araştırma Uygulaması: Anket Görüşme

Gözlem

2336
3.10.2023

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamen gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

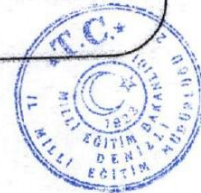
Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı :Tülay TOPDAŞ
İletişim Bilgileri :0507 948 07 72
:tulayozzer85@hotmail.com

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.....
İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :
Telefon Numarası :

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EKLER

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım,

Yüksek lisans çalışmamda yararlanmak için sizlerin görüşlerine ihtiyaç duymaktayım. Veriler bilimsel çalışmada kullanılacak olup başka kurum ve kişilerle paylaşılmayacaktır. Aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi göstermek için size göre uygun seçeneği lütfen (X) şeklinde işaretleyiniz.

Yapmış olduğunuz katkı ve desteklerden dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

10.201.1.83 Tülay TOPDAŞ
3236 Yüksek Lisans Öğrencisi
3.10.2023

I. Kişisel Bilgiler

- 1 .Cinsiyetiniz : 1. Kadın () 2. Erkek ()
2. Yaşınız : 1. 25-30 arası() 2. 30-35 arası() 3. 35-40 arası()
4. 40-45 arası() 5. 45-50 arası () 6. 50"den büyük()
3. Kıdeminiz : 1. 5-10 arası() 2. 10-15 arası() 3. 15-20 arası()
4. 20-25 arası() 5. 25-30 arası()
- 4.Mezun Olduğunuz Bölüm : 1. Okul Öncesi Öğretmenliği () 2. Diğer ()
- 5.Çalıştığınız Kurum : 1. Milli Eğitim Bakanlığı () 2. Özel Kurum ()

Ek 3: Yaşam Becerileri Ölçeği (YBÖ)

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.10.2023-E.428208

22

Bölüm 1.Yaşam Becerileri Ölçeği

		Hiç katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Orta düzeyde katılmıyorum	Çoğunlukla katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum
Bir değer olarak alttaki ifadeleri katılma düzeyinize uygun seçeneği (X) ile işaretleyiniz.						
A	Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri					
1	Stresle başa çıkma yollarını kullanabilirim.	1	2	3	4	5
2	Stresi yapacağım işler için olumlu kullanabilirim.	1	2	3	4	5
3	Olumsuz duygularımı çevremdeki insanlara yansıtmayabilirim.	1	2	3	4	5
4	Olumsuz duygularla başa çıkabilirim.	1	2	3	4	5
5	İş stresini engellemek için bir plan dahilinde çalışabilirim.	1	2	3	4	5
6	Stres karşısında mizah unsurlarını kullanabilirim.	1	2	3	4	5
7	Stresi artıracak mükemmeliyetçilik duygusundan vazgeçebilirim.	1	2	3	4	5
B	Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri					
8	Bedensel becerilerimi gösterebilirim.	1	2	3	4	5
9	Yeteneklerimin neleri başarabileceğini fark edebilirim.	1	2	3	4	5
10	İlgi alanlarıma yönelebilirim.	1	2	3	4	5
11	Kendimi karşımdaki bireyin yerine koyabilirim.	1	2	3	4	5
12	Duygularıma dair bilinçli bir farkındalık geliştirebilirim.	1	2	3	4	5
13	Problemlerle başa çıkabilmek için risk alabilirim.	1	2	3	4	5
14	Yapmaktan hoşlanmadığım aktivitelerde başka alternatifler düşünebilirim.	1	2	3	4	5
C	Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri					
15	Duygularımın ne anlama geldiğine karar verebilirim.	1	2	3	4	5
16	Bir karar anında bütün sorumlulukları üzerime alabilirim.	1	2	3	4	5
17	Bir problemle karşı karşıya olduğumu tanımlayabilirim.	1	2	3	4	5
18	Bir konu hakkında vereceğim kararların sonuçlarını tahmin edebilirim.	1	2	3	4	5
19	Grupça bir konu hakkında kararlar verebilirim.	1	2	3	4	5
20	Konuşma anında kullanacağım iletişim araçlarına karar verebilirim.	1	2	3	4	5
21	Problem çözme planım adımlarını uygulayabilirim.	1	2	3	4	5
D	Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri					
22	Sorunlara karşı duyarlılık gösterebilirim.	1	2	3	4	5
23	Problemde asıl noktaya bağlı kalmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
24	Sorunların nedenlerini tespit edebilirim.	1	2	3	4	5
25	Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabilirim.	1	2	3	4	5
26	Olaylar karşısında fikir yürütürken analitik (çözümsel) düşünebilirim.	1	2	3	4	5
E	İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri					
27	Diğer insanların sorunlarını anlayabilmek için sabırlı davranabilirim.	1	2	3	4	5
28	Kişisel iletişim becerilerinin farkına vararak hareket edebilirim.	1	2	3	4	5
29	Bir konu hakkında konuşurken karşımdaki kişiye tolerans gösterebilirim.	1	2	3	4	5
30	İletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebilirim.	1	2	3	4	5

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 4: Eğitsel Değerler Ölçeği EDÖ)

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.10.2023-E.428288

23

Bölüm 2, Eğitsel Değerler Ölçeği

Sıra	Bir değer olarak alttaki ifadelere katılma düzeyinize uygun seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Bu okulda öğretmenler;	Hiç katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Orta düzeyde katılmıyorum	Çoğunlukla katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum
		1	2	3	4	5
1	Mesleki rollerine uygun davranırlar.	1	2	3	4	5
2	Yol gösterici ve aktif olmayı amaçlar.	1	2	3	4	5
3	Huzurlu ve şefkatli bir ortam yaratmak amaçladıkları.	1	2	3	4	5
4	Yeni öğrenme yollarına kuşuklu yaklaşırlar.	1	2	3	4	5
5	Değişikliklere hazır ve esnekler.	1	2	3	4	5
6	Öğrencileri için buradadırlar.	1	2	3	4	5
7	Her şeye açık ve dürüstler.	1	2	3	4	5
8	Birbirlerinin ihtiyaçlarına duyarlıdırlar.	1	2	3	4	5
9	Başkalarından bekledikleri davranışları kendileri de davranırlar.	1	2	3	4	5
10	İşbirliğinde demokratiktirler.	1	2	3	4	5
11	Velilerle işbirliği yaparlar.	1	2	3	4	5
12	Okulları dışındaki insanlarla işbirliği yaparlar.	1	2	3	4	5
13	Öğrencilerin öğrenmesini destekleyen işbirliğine dayalı öğretim yöntemlerini kullanırlar.	1	2	3	4	5
14	Farklılıkları hoş görmek için eğitim verirler.	1	2	3	4	5
15	Bireysel çıkarlarından çok toplumun çıkarlarını düşünürler.	1	2	3	4	5
16	Doğal çevreye karşı duyarlıdırlar.	1	2	3	4	5
17	Birbirlerine yardım eder ve cesaretlendirirler.	1	2	3	4	5
18	Okullarında iyi geleneklerin oluşmasını sağlarlar.	1	2	3	4	5
19	Hatalarını kabul etmeyi ve bunlardan ders çıkartmayı öğrenirler.	1	2	3	4	5
20	Doğru ve yanlış ayırt etmeyi öğrenirler.	1	2	3	4	5
21	İşlerini dürüstçe değerlendirmeyi öğrenirler.	1	2	3	4	5
22	Çalışma arkadaşlarıyla ilişkilerde nazik davranırlar.	1	2	3	4	5
23	İşlerine karşı olumlu bir tutum izlerler.	1	2	3	4	5
24	Barış içinde ve birlikte çalışmayı alışkanlık haline getirirler.	1	2	3	4	5
25	Ellerinden gelen en iyi çabayı sergilerler.	1	2	3	4	5
26	Uzlaştıkları ortak kurallara uyar ve saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
27	Birbirlerinin fiziksel ve psikolojik mahremiyetine saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
28	Okulun eşyalarını (ve mülkünü) korur.	1	2	3	4	5
29	Okullarında eğitsel bir ortamı oluşturma çabasındadırlar.	1	2	3	4	5

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.10.2023-E.428288

24

30	Mesleki gelişimleri için sorumluluk alırlar.	1	2	3	4	5
31	Görevleri ile ilgili sorumluluk alırlar.	1	2	3	4	5
32	Çalışma arkadaşları ile ilgili sorumluluk alırlar	1	2	3	4	5
33	Çalışma arkadaşlarına güvenirlir	1	2	3	4	5
34	Bilgi ve becerilerinin olası en iyi standartlara ulaşması için çalışırlar.	1	2	3	4	5
35	Oluşturdukları hedeflere ulaşmaya çalışırlar	1	2	3	4	5

10.201.1.83
3236
3.10.2023

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 5: Yaşam Becerileri Ölçek Kullanma İzni

Ölçek İzinleri

tülay özer <tulayozzer85@hotmail.com>, 8 Ağu 2023 Sal, 02:09 tarihinde şunu yazdı:

Değerli Hocam,
Ben Tülay TOPDAŞ
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Eğitim Yönetimi alanında Tezsiz Yüksek Lisans yapmaktayım. 2023-2024 Öğretim yılı Güz Döneminde Danışmanım Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN'in rehberliğinde "Okul Öncesi Öğretmelerinin Yaşam Becerileri ile Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı proje hazırlayacağım. Çalışmamda "Eğitsel Değerler Ölçeği" adlı ölçeğinizi kullanabilmek için izninizi istiyorum.
İyi çalışmalar diliyorum.
Saygılarımla.

Sayın TOPDAŞ,
Ölçeğimizi kullanmanızdan memnuniyet duyuyoruz. Ölçek Uygulama Formu ve Ölçek makalesi ektedir.
Başarı dilekleriyle,

--

Prof. Dr. Kazım ÇELİK
Pamukkale Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Kınıklı Kampüsü/DENİZLİ
Tel: 0 (258) 296 11 35
GSM: 0 (533) 658 76 23

Ek 6: Eğitsel Değerler Ölçek Kullanma İzni

yavuz bolat <yavuzbolat06@gmail.com>

Kime: Siz

← ↩ → ...

8.08.2023 Sal 13:10

Merhabalar Tülay Hanım

Araştırmanızda Yaşam Becerileri Ölçeğini kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Saygılarımla

8 Ağustos 2023 Salı tarihinde tülay özer <tulayozzer85@hotmail.com> yazdı:

Değerli Hocam,

Ben Tülay TOPDAŞ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Eğitim Yönetimi alanında Tezsiz Yüksek Lisans yapmaktayım. 2023-2024 Öğretim yılı Güz Döneminde Danışmanım Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN'in rehberliğinde "Okul Öncesi Öğretmelerinin Yaşam Becerileri ile Eğitsel Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı proje hazırlayacağım. Çalışmamda "Yaşam Becerileri Ölçeği" adlı ölçeğinizi kullanabilmek için izninizi istiyorum.

İyi çalışmalar diliyorum.

Saygılarımla.

ÖZGEÇMİŞ